Árpád Úti Óvoda

Pedagógiai Programja

2026. szeptember 1.

TARTALOMJEGYZÉK

I. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései 3

Gyermekkép, óvodakép 3

Nevelési alapelveink 4

Nevelési céljaink 5

II. Nevelési feladatok és tevékenységek 6

1. Az óvodai nevelés általános feladatai 6

Az egészséges életmód alakítása 6

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 10

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 12

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése 14

e) Egyéni képességfejlesztés 15

f) Tehetséggondozás 17

g) Hagyományőrzés 19

2. Az óvodai élet megszervezése 20

3. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai 24

Játék 24

Verselés, mesélés 28

Ének, zene, népi játék, tánc 30

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 33

Mindennapos mozgás 36

A külső világ tevékeny megismerése 39

A külső világ mennyiségi és formai megismerése 42

Munka jellegű tevékenységek 44

A tevékenységekben megvalósuló tanulás 46

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén 48

III. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 50

IV. A szülő, a gyermekek, a pedagógus együttműködésének formái és az óvoda kapcsolatai 51

Kapcsolat a szülői munkaközösséggel és a szülőkkel 51

Társadalmi, közéleti kapcsolataink 52

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink 53

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK 53

I. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

- Pedagógiai programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját követi, kiegészítve egyéni arculatunkkal. A hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire építettük, mely kiváló alapot nyújt a nevelés sokszínűsége mellett szakmai önállóságunk megtartására.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elsősegítésére kell irányulnia - az emberi jogok, és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával – oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben. Figyelembe vesszük, hogy a gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.
- A jó óvodapedagógusi munkához megfelelő szakmai tudás, intelligencia, empátiás készség, segítő, elfogadó, befogadó attitűd szükséges. A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, óvodánk ebben kiegészítő szerepet játszik, igyekszünk innovatív törekvéseinkkel, széleskörű módszertani szabadságunk érvényesítésével szolgálni a gyermekek fejlesztését.
- Hisszük, hogy folyamatosan fejlődő világunkban a pedagógus képes letenni azokat a stabil erkölcsi, társadalmi és tudásbéli alapokat, melyekre a jövő nemzedéke egy kreatív, alkotó, élhető és gondoskodó társadalmat formál.
- Pedagógiai programunk a fentiekben megfogalmazottak szellemében mutat irányt az elkövetkezendő célok, feladatok megvalósításához.

Gyermekkép, óvodakép

- Intézményünk a gyermeki személyiség középpontba helyezését és az óvodai nevelés funkciójának kiteljesítését tekinti alapvetőnek.
- Megteremtjük az óvó-védő, szociális, nevelő-és személyiségfejlesztő alapelvek megvalósításának lehetőségét, ahol a gyermekek nap, mint nap érezhetik az őket körülvevő megértő, türelmes, elfogadó, befogadó, szeretetteljes légkört, bánásmódot.
- Biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődhessen és meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatásával biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának, sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.
- Jövőképünk előre vetíti az olyan gyermeki személyiség kialakítását, melynek eredményeként a gyermekek szívesen járnak óvodába, bátrak, nyitottak az új ismeretekre, sokrétű tapasztalatok birtokában vannak, biztosított számukra az önfeledt szabad játék, a felfedezés, a „béke szigete".
- Lehetőség nyílik számukra, hogy szabadon részt vehessenek egyéni arculatunkat tükröző személyre szabott képességfejlesztésben, hagyományőrzésben, melyeket harmonikusan építünk be tevékenységrendszerünkbe.

Mindezt a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával, elfogadásával, bizalommal, szeretettel és megbecsüléssel kívánjuk megvalósítani.

- Az új kihívások megjelenésével egy időben meg kívánjuk őrizni több évtizedes értékeinket olyan alkotó hozzáállással, mely serkenti az innovatív pedagógiai munka kiteljesedését. Így megjelenik az élethosszig tanulás, önképzés igénye, s a pedagógusi-alkalmazotti közösség eljut a gyermeket teljességgel elfogadó, befogadó, tisztelő szintre, melyet átsző a hivatásszeretet, egymás megbecsülése.

Nevelési alapelveink

- Óvodai nevelésünkben mindenkor az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az egyéni képességek fejlesztésére, az emberi és gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartására törekszünk.
- Mindenkor tisztelet, elfogadás, befogadás, bizalom és megbecsülés övezze a gyermeki személyiséget.
- A gyermekek mindenek feletti érdeke hassa át pedagógiai munkánkat, mely során humánus módszerekkel, rugalmasan alkalmazkodva a gyermekek személyiségéhez igazodó pedagógiai intézkedésekkel segítsük a személyiség kibontakozását.
- Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor –specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára biztosítjuk a szükséges segítséget, gondozást, nevelést.
- A tehetségígéretek számára lehetőségeinkhez mérten megteremtjük a személyi, tárgyi feltételeket és változatos programokat egyedi igényeikhez igazodva, mert a hátránycsökkentés mellett a tehetségkibontakoztatás is szívügyünk.
- Különös figyelmet fordítunk, a mással nem helyettesíthető szabad játékra, melyen keresztül az életkorhoz, s a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmat közvetítjük.
- Megteremtjük az egészséges fejlődéshez, fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezetet.
- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg.
- Különbségtételt, kizárást, korlátozást vagy kedvezést sem közvetetten, sem közvetlenül nem teszünk. Az óvodás gyermekek hátrányos megkülönböztetése nem megengedhető.
- Nevelésünk során minden gyermek esetében az egyenlő bánásmód elvét alkalmazzuk.
- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánknak kiegészítő szerepe van.

  Tiszteletben tartjuk a szülői jogokat, de elvárjuk a szülőktől, hogy gyermekeikkel kapcsolatos kötelességeiket maradéktalanul teljesítsék.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Nevelési céljaink

- A családi nevelés kiegészítése, az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség életkori és egyéni adottságainak, eltérő fejlődési ütemének figyelembevételével.
- Nevelésünk egészét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, egyenlő hozzáférés, valamint a fenntartható fejlődésre és az egészséges életmódra nevelés határozza meg.
- A nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása, a hátránykompenzálás és a tehetséggondozás.
- A testi, értelmi, érzelmi és közösségi feltételek biztosításával sokoldalú képességfejlesztés.
- A gyermekek fejlesztése az érzelmi fejlesztésen, a játékos kreativitáson és a szociális szituációkon, tevékenységeken keresztül valósuljon meg
- Egyéni prevenció, hagyományőrzés.
- Élmény gazdag óvodai tevékenységrendszer megteremtése, az alapkultúrtechnikák elsajátításához szükséges képességek fejlesztése.
- A játék legyen az önállóság, önkifejezés, önmegvalósítás, alkotókedv, az érzelmek, a társas-közösségi kapcsolatok alakulásának, a széles körben értelmezett fejlesztésnek a tere.
- Munka közben saját személye körüli teendők ellátásával fejlődik a gyermekek szokásrendszere. Megbízatásaik során önállóságuk, pontosságuk, feladat- és kötelességtudatuk alakuljon ki.
- A tanulás közben végzett tevékenységek váljanak alkalmassá a motivációs rendszer fejlesztésére, a pszichikus funkciók szándékos működtetésére, a beszéd gazdagítására, az akarati tulajdonságok megerősítésére, a mozgás célszerűbbé válására, az intellektuális, erkölcsi és esztétikai érzelmek fejlesztésére; az alkotás örömének átélésére, tapasztalatszerzésre.
- Az alapkultúrtechnikák elsajátítására való felkészítés az iskolai tevékenységrendszerhez való alkalmazkodás képességét is jelentse.
- A cselekvéses tanulás elemeinek beépítése a gyermekek játékos tevékenységrendszerébe, mely megalapozza a későbbi tanuláshoz szükséges viszonyt.
- A pszichikum fejlődésével alakuljon ki a feladattudat, a feladat melletti kitartás képessége, a kötelességtudat, a megismerni akarás igénye.
- A gyermek tanulási, szociális és testi képességeit óvodánk sajátos tevékenységrendszerével emeljük abba a lassú átmenetbe, amelyben óvodásból iskolássá érik.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése.

II. Nevelési feladatok és tevékenységek

1. Az óvodai nevelés általános feladatai

a) Az egészséges életmód alakítása

Cél:

- ✓ A gyermekek testi fejlődésének elősegítése
- ✓ Gondozás, testi szükségletek, mozgásigény kielégítése.
- ✓ A harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése.
- ✓ A gyermekek testi képességei fejlődésének segítése.
- ✓ A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- ✓ Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, a fogmosás az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- ✓ Az életvezetési készségeken alapuló nevelés segítse hozzá a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához
- ✓ Kerüljék az egészségre ártalmas ételeket, az óvodapedagógusok kedveltessék, ismertessék meg az egészséges ételeket, készítsenek közösen zöldségekből, gyümölcsökből, tejtermékekből ínycsiklandó finomságokat.
- ✓ A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet biztosítása.
- ✓ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- ✓ Környezettudatos magatartás kialakítása.
- ✓ Az egészségfejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.
- ✓ Alakuljon ki a gyermekek igénye a személyi-és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására, a másokon való segítésre.
- ✓ A fenti képességek az egészség megvédésére történő beállítódást, érdeklődést, véleményt, szándékot, érzékenységet jelentsen.

Az egészségfejlesztés területei:

Egészséges táplálkozás

Az óvoda és a pedagógus feladatai:

- ✓ A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- ✓ Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- ✓ Szervezzenek hetenként egy-két gyümölcs- és zöldségnapot.
- ✓ Óvodai napirend keretében ismertessék meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.

- ✓ Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsoljanak be a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot, (pl. projektek), teremtsenek játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- ✓ A foglakozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.
- ✓ Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglakozásoknak, így a gyermekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogassanak meg. Ismerkedjenek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve tegyék még vonzóbbá a gyermekek számára. Legyenek vonzóak a kóstolók. Készüljön saláta zöldségből, gyümölcsből.
- ✓ Az étkezések során előforduló mindenféle tejterméket kóstoljanak meg a gyermekek. Beszélgessenek a tej fontosságáról, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.
- ✓ Az óvodapedagógusok ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Biztosítsák, hogy a nap bármely időszakában ihassanak.

Mindennapos mozgás

Az óvoda és a pedagógus feladatai:

- ✓ Az óvodapedagógus naponta szervezzen mozgástevékenységet csoportszobában, a mozgásra kijelölt aulában, udvaron.
- ✓ Heti egy kötelező testnevelés foglalkozást vezet.
- ✓ Az edzési lehetőségeket a testnevelés módszereivel, a környezeti tényezők beiktatásával aktívan biztosítja a szabadban is.
- ✓ Megtervezi a helyet, időt, biztosítja a megfelelő eszközöket.
- ✓ A különböző közegekben való mozgást fokozatos terheléssel valósítja meg, figyelembe véve a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- ✓ Időjárástól függően (köd, -5 0C, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő-és napfényedzést biztosít a fokozatosság figyelembevételével.
- ✓ A nyári napirendet az egész napos szabadban tartózkodásra építi (kivétel erős napsugárzás esetén 11-15 óráig).

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- ✓ A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- ✓ Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- ✓ A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- ✓ A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

- ✓ Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében az öltözőszekrényben, a gyermek jelénél.
- ✓ A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.
- ✓ Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- ✓ A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű, minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. (Pl.: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.)

Pihenés

- ✓ Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- ✓ A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- ✓ Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- ✓ Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges, tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniás szabályok kialakítása

- ✓ Az egészséges életmód, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- ✓ Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniás szabályok betartatása a gyermekkel.
- ✓ Az óvoda helyiségeit, a csoportszobákat ésszerűen, a pedagógiai feladatok megvalósítása érdekében használja.
- ✓ A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

Testi és lelki egészség fejlesztése

Óvodapedagógus feladatai:

- Minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- Minden óvodapedagógus kiemelt feladata a rábízott gyermekek testi, lelki egészségének védelme.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól, a gyermeki élményeket beépítve.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul."

A pedagógus alapvető feladata:

A rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Óvodapedagógus feladatai:

- ✓ A gyermekeket ráébreszti, hogy egy kis odafigyeléssel, óvatossággal a balesetek többsége, valamint a velük járó fájdalom elkerülhető.
- ✓ A gyermekekkel megismerteti a vészhelyzetek, balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőket, kiemelten azokat, melyeket ők is el tudnak látni: segítséghívás (felnőtt értesítése, esetleg mentő hívása); beteggel való kapcsolatteremtés, könnyebb sérülések ellátása.
- ✓ Felhívja a gyermekek figyelmét, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (kerékpár, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, valamint mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.
- ✓ A gyermekekkel -fejlettségi szintjüknek megfelelően-, az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint a foglalkozás, kirándulás előtt ismerteti a védő, óvó előírásokat.
- ✓ Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.
- ✓ Módszerek: Szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv-és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvodáskor végére kialakuló készségek, képességek

- ✓ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- ✓ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- ✓ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek a kancsóból vizet.
- ✓ Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- ✓ Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- ✓ Étkezés közben halkan beszélgetnek.
- ✓ Teljesen önállóan öltöznek, helyesen öltöznek, vetkőznek megfelelő sorrendben.
- ✓ A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- ✓ A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- ✓ A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- ✓ Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

Sikerkritérium:

- ✓ Óvodáskor végére a gyermekeink megfelelő egészségügyi szokásokkal rendelkezzenek; mozgásuk harmonikus, összerendezett legyen; erőnlétük, gyorsaságuk, állóképességük tegye őket képessé az iskolai kihívásokra.
- ✓ Épen, egészségesen, kialakult szokásrendszerrel rendelkezzenek, készségeik, képességeik alkalmassá tegyék őket az életmódváltozás zökkenőmentes áthidalására.
- ✓ Ismerje az egészségfejlesztés alapjait, szempontjait, pozitívan álljon a zöldségek, gyümölcsök rendszeres fogyasztásához.
- ✓ A gyermek váljon képessé, hogy a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza, s kifejlődjék az egészséget választó képessége.

b)Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

- ✓ Az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül a gyermekeket.
- ✓ Óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék a gyermeket.
- ✓ Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-pedagógiai asszisztens, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- ✓ Az óvoda egyszerre segítse a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek.
- ✓ Az óvoda adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek kielégíthessék természetes társas szükségleteiket, nevelje a gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére; bővítse a gyermekek közötti kapcsolatrendszert.
- ✓ A közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.
- ✓ A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődése, szokás-és normarendszer megalapozása.
- ✓ Tudjanak a gyermekek rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra, tiszteljék és becsüljék azt. Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- ✓ A nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés erősítése.
- ✓ Ismerjék meg a gyermekek a környezettudatos magatartásformákat, s lehetőség biztosítása, hogy a mindennapi életben gyakorolhassák azokat.
- ✓ A gyermeki magatartás alakulása szempontjából legyen modell értékű az óvodapedagógus, és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- ✓ A különbözőségek elfogadása, megértése, az azzal való együttélés képességének kialakítása.
- ✓ A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Feladat:

- ✓ A csoportvezető párok közösen fogadják az új gyermekeket. Fokozott törődéssel, szeretetteljes magatartással, az egyéni bánásmód érvényesítésével alakítsák érzelmi kötődésüket. Kooperatív magatartással erősítsék a gyermekek beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségét. A befogadás időszakában figyeljék meg, hogy a gyermek miként reagált a szülőtől való elválásra, a társakra; miként fogadta az új környezetet, magára talált-e a játékban, hogyan alakult kapcsolata a felnőttekkel, hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába, mi okozott számára örömet vagy nehézséget. Megfigyeléseiket rögzítsék a gyermek fejlődési lapján.
- ✓ Segítsék az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, mindenekelőtt játékukat.
- ✓ A szociálisan elfogadott magatartásformák megerősítése.
- ✓ A szociális tanulás folyamatában alakuljanak ki és fejlődjenek a társas szükségletek, az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek, gyermek-gyermek, gyermek-más felnőtt közötti aktív kapcsolatokban.
- ✓ Az együttes tevékenység, a másokra figyelés biztosítsa a közösségi magatartás fejlődését.
- ✓ Építsünk a gyermekek nyitottságára, segítsük, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetükre, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és

családhoz való kötődés alapja. hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazokat becsüljék meg.

- ✓ A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó, valamint a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek elfogadása, befogadása legyen természetes emberi tulajdonság.
- ✓ A társadalmi együttélés viselkedési szabályainak, megismertetése /udvarias, tiszteletteljes, előzékeny viselkedés/.
- ✓ A környezet iránti gyermeki érdeklődéstől, kíváncsiságtól motivált saját élményű tapasztalatszerzés, tanulás teremtse meg a feltételét a hatékonyabb személyiség fejlesztésnek.
- ✓ Az óvodapedagógus magatartása, véleménye nyújtson tájékozódási pontot a gyermekek számára.
- ✓ Folyamatos szóbeli kontaktussal ösztönözze a gyermekeket cselekedtetésre, segítse, hogy bátran, szabadon mondják el gondolataikat, érzéseiket az őket körülvevő környezetről, eseményekről, történésekről, a gyermekekről, és felnőttekről egyaránt.
- ✓ Az értékelést fontos személyiség és közösségformáló tényezőként alkalmazza. Elsődleges a pozitív értékelés: a jutalmazás és annak előlegezett formája a bíztatás. Ezzel erősítse a gyermekek helyes megnyilvánulásait, ezzel alakítsa ki a pozitív motivációkat. A gyermekek átfogó értékelését tudatos megfigyelések alapján végezze évente két alkalommal, a személyiség lapon.
- ✓ A jutalmazás formái lehetnek: verbális, nonverbális kifejezések és kommunikációs eszközök; érzelmek kifejezése, megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. Mindig konkrét, érthető legyen a gyermek számára, s motiváló hatású a társak számára. Tárgyi jutalmazást nem lehetséges.
- ✓ Fegyelmező intézkedésekként az életkori sajátosságokból adódóan csak pozitív irányba ható mintaadást, átterelést, motiválást, megbeszélést alkalmazzon; szélsőséges esetben a tevékenység megállítható. Az intézkedés mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányuljon, s az adott magatartást ítélje el, soha nem a gyermeket.
- ✓ Elkülönítés (csoport területéről); étel, tárgy, szeretetmegvonás nem alkalmazható.

Az óvodáskor végére kialakuló készségek, képességek

- ✓ A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- ✓ A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvési szokások szabályainak betartása.
- ✓ Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- ✓ A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ✓ Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- ✓ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- ✓ A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- ✓ Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- ✓ A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatni a felnőttek, gyermekek közléseit.
- ✓ Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- ✓ A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- ✓ Értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- ✓ Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- ✓ Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- ✓ Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

Sikerkritérium:

- ✓ Óvodáskor végére a biztonságos, szeretetteljes légkör biztosítsa a gyermekek számára gazdag érzelmi hatásokkal, türelemmel a kapcsolatteremtés, a szocializációs érzékenység kialakulását, a társas szükségletek megjelenését, másokra figyelés képességét.
- ✓ Az akarati fejlődés során jelenjen meg a szabálytudat, feladattudat, önuralom, mint magatartásforma oly módon, hogy a gyermekek képessé váljanak környezetük iránti érdeklődésre, ismeretszerzésre.
- ✓ Legyen képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársaival egyaránt.
- ✓ A nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés értékként jelenjen meg személyiségvonásukban.
- ✓ Szociálisan váljanak éretté az iskolára. Álljanak készen az iskolai élet és a tanító elfogadására.

c)Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

Cél:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében valósuljon meg.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermeki érdeklődésre, valamint a meglévő tapasztalatokra, élményekre és ismeretekre építve további élmények, tapasztalatok szerzése a természeti és társadalmi környezetről.
- Az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédkészségének kialakítása.
- A magyar nyelv hagyományának ápolása során, épen őrizzük meg nyelvünk tulajdonságait, tömörségét, képszerűségét, változatos hangzását.
- Óvodánk az eleven szóbeliség, ahol az anyanyelvi nevelés a gyermekek és az óvodapedagógus, gyermekek és a dajka állandó, sokféle beszédkapcsolatában jelenik meg. Olyan élményekhez juttassuk gyermekeinket, melyek az „én tudatán" túl a magyarság tudatát is megalapozzák.
- Kommunikációnk mindig tükrözze az egymás iránti tiszteletet, alapvető intelligenciát és beszédkultúrát, hiszen a gyermek szemében a felnőtt mindig minta.
- Az anyanyelvi fejlesztéssel a ránk bízott gyermekek érzelmi – értelmi - etikai fejlődését segítsük, pozitív személyiségjegyeit alakítsuk.

Feladat:

- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) történjen.
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermekek meghallgatása, kérdéseik támogatása és a válaszok igénylése legyen mindennapos tevékenység.
- Szeressék a magyar nyelv ránk örökített kincseit, gyöngyszemeit megismerni, meghallgatni.
- A beszédkedv fenntartása, a gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülése, a válaszok igénylése.
- Az óvodapedagógus- gyermek, pedagógiai asszisztens-gyermek, dajka-gyermek között kialakult bensőséges kapcsolat segítse elő a beszédkészség és a kommunikáció fejlődését.
- Érthető, folyamatos kommunikáció, beszéd elsajátítása.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában fogalmazzák meg.

- A kommunikációs képességeiben lassan fejlődő gyermekek szükség esetén logopédiai, pszichológiai szakemberhez irányítása.

Sikerkritérium:

- ✓ Beszéljenek, kommunikáljanak érthetően, tisztán és folyamatosan, mely jelenjen meg érzelmeik, gondolataik megfogalmazásában is.
- ✓ Legyenek képesek időrendiséget felállítani.
- ✓ Életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezzék ki magukat, mindenféle szófajt, mondatszerkezetet, mondatfajtákat használjanak beszédükben.
- ✓ Tisztán ejtsék a magán és mássalhangzókat.
- ✓ Hallgassák végig és értsék meg mások beszédét.

Értelmi fejlesztés, nevelés

Cél:

- A gyermekeknek változatos tevékenységek biztosítása, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a környező természeti és társadalmi valóságról.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése.

Feladat:

- A gyermekmunka és a szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulás során a játék dominanciája érvényesüljön.
- Az óvodában a gyermekek spontán, önkéntelen módon szerezzenek ismereteket, ezért megismerési vágyukra, érzelmi beállítottságukra, önkéntelen figyelmükre támaszkodva irányítsuk a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát.
- Tanulás során váljon pontosabbá a gyermekek érzékelése, észlelése, legyen tartósabb figyelmük, emlékezetük, gazdagodjék fantáziájuk, fejlődjék gondolkodásuk, alkotókészségük, váljanak képessé problémák felismerésére és megoldására.
- Értelmi nevelés terén az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességei: az észlelés pontosítása, differenciáltabbá tétele; a figyelemkoncentráció, a szándékos figyelem alakítása, sokoldalú érzéki tapasztalatszerzés segítségével érzelmi nyitás a környezet felé; a kommunikatív, a kognitív és a pszicho motoros képességek fejlesztése, a mechanikus és logikai emlékezet fejlesztése, a kreatív képzelet alapozása; a problémamegoldó és kreatív, önálló gondolkodás fejlesztése, a fogalmi gondolkodás kialakulásának elősegítése, a meglévő ép funkciók bevonása a hiány pótlása érdekében, különféle funkciók egyensúlyának kialakítása, a fogyatékosságból eredő sérült funkciók megsegítése; olyan tapasztalatszerzés biztosítása a gyermek számára, amely feloldja az akadályoztatás miatti korlátokat, határokat.
- A fejlesztés során az anyanyelvi készségek, képességek kiemelt helyen szerepelnek. Fejezzék ki magukat érthetően, logikusan, a feltett kérdésekre értelemszerűen válaszoljanak. Bátran nyilatkozzanak meg az őket foglalkoztató témákban. Az eseményekről, történésekről tudjanak beszámolni, meséljenek meséket, kitalált történeteket.

Sikerkritérium:

- ✓ Óvodáskor végére a gyermekek rendelkezzenek kellő tapasztalattal a természeti-társadalmi világról olyan megfelelő kommunikációs készséggel, mely elengedhetetlen a tudatos, tervszerű ismeretszerzéshez.
- ✓ Értelmi képességeik, kreativitásuk váljon segítséggé az iskolai tanuláshoz.
- ✓ Rendszereződjenek, bővüljenek spontán szerzett ismereteik, tapasztalataik, melyeket tudjanak különböző tevékenységekben és élethelyzetekben alkalmazni.

d)A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, habilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Óvodánk részt vesz a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében, akik beszédfogyatékosok, érzékszervi (hallás) fogyatékosok, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. A sajátos nevelési igényű gyermekek gyógypedagógiai fejlesztését az utazó gyógypedagógus hálózat biztosítja.
- A habilitációs tevékenységet team munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, gyermeket nevelő óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek és dajkák vesznek részt.
- Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai nevelési programba, így a napi óvodai életbe ágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményében foglalt valós igényekhez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv" szerint. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, habilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása – fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A habilitáció általános célja:

- A sérült funkciók fejlesztése
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése
- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása

A habilitáció fő területei: az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinesztéziás- fejlesztése; motoros készségek fejlesztése; a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával; szociális, kognitív készségek fejlesztése; az önellátás készségeinek fejlesztése.

A habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a szakértői bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakértői vélemény megállapítja.
- Helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyermekek. A helyhiányt az óvoda vezetője saját jogkörében írásban 8 napon belül jelzi a szakértői bizottság felé.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

Terápiás hatású foglalkozás, szolgáltatás:

- logopédia (Fejér Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat logopédusaival)

e) Egyéni képességfejlesztés:

Az egyéni képességfejlesztés óvodánk egyik fő jellegzetessége, mely a szabad játékidőben valósul meg, hiszen a 3-7 éves korú gyermekek fő tevékenysége a játék. Nagy teret biztosítunk a szabad játéknak, a mindennapokban a mesének, a szabad levegőn való mozgásnak, rajzolásnak, festésnek, mintázásnak, kézimunkázásnak, éneklésnek, zenélésnek, melyeknek spontán utánzás lehetősége adott, és általuk minden ép érzékelésű kisgyermek fejlődik.

Szükség van a csoportos óvodapedagógusok kiváló gyermekismeretére, felkészültségére. A hátrányokkal induló kisgyermekekkel szemben mindig türelmesnek, az egyéni fejlődési ütemet kivárónak, a már meglévőre alapozónak, a kis sikereknek is örvendőnek kell lennünk. Kiinduló pontunk a gyermek életkorától függetlenül az a fejlesztési szint, ahol még a funkciók épek, működnek, ezért azokon a területeken jól teljesít.

Betartjuk a fokozatosság elvét, figyelünk a feladatok egymásra épülésére, hagyunk időt a gyakorlásra, a képességek megszilárdulására.

A szülőkkel minden esetben felvesszük a kapcsolatot, segítjük őket abban, hogy megértéssel tudják kezelni gyermekeik felszínre került hátrányait. Felhívjuk figyelmüket, hogy vegyék észre gyermekeik jó tulajdonságait, s azokat a területeket is, ahol ügyesek és eredményesek.

Arra biztatjuk őket, hogy értékeljék gyermekük erőfeszítéseit és vegyék észre apró előre lépéseit.

A szülőkkel, logopédussal, fejlesztő pedagógussal szoros együttműködést alakítunk ki a tehetségígéretek fejlesztése érdekében. Kísérletező, felfedező tevékenységeikhez megfelelő eszközöket biztosítunk, pl.

nagyítók, térkép, természeti könyvek, hangszerek, bábok, díszlet kellékek, festékek, stb. Tevékenységeiket a csoporton belüli természetesen adódó helyzetek kihasználásával biztosítjuk.
A tagóvodában szakképzett fejlesztő pedagógus segíti a rászoruló gyermekek kiszűrését, fejlesztését. Természetesen minden korcsoportban folyik egyéni képességfejlesztés, az óvodapedagógusok kompetenciájának megfelelő szinten. A fejlesztő pedagógus, s a csoportos óvónők folyamatos kapcsolatban vannak egymással, s az egyéni fejlesztéshez szükséges feladatokat, módszereket a megbeszéltek alapján építik be tevékenységrendszerükbe.
A székhelyintézményben a csoportokban az óvodapedagógusok a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével differenciáltan, odafigyelően, a gyermekeket tisztelve, elfogadva oldják meg a fejlesztési feladatokat kompetenciájuknak megfelelően, illetve utazó fejlesztő pedagógus segítségével.

Cél:

- Gyermekeink adottságaikkal, fejlődésükkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.
- Differenciált, egyénre szabott nevelési elv alapján a készségek, képességek, a tehetség vagy a különbözőségek fejlesztését szolgáló tevékenységek megvalósítása.
- A helyi viszonyok ismeretével, nevelőtestületünk egységességével, valamint az innovációs folyamatok megindulásával olyan belső erők mozgósítása, melynek során nevelőmunkánkban hangsúlyt kap a gyermekek egyéni fejlesztése, aktuális képességszintjének megismerése, a hiányok, zavarok, tehetség felismerése, valamint a fejlesztő tevékenységek végrehajtása.
- A fejlesztéshez szükséges módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megvalósítása, alkalmazása.
- A még kialakulatlan, eltérő fejlettségű funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztésével a gyermekek életminőségének javítása, mellyel segítjük a minél teljesebb beilleszkedésüket a társadalomba.

Feladat:

- Óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A reális feladatok feleljenek meg a környezeti feltételeknek és saját lehetőségeinknek.
- A tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése.
- A tehetséges gyermekek differenciált terhelése, fejlesztése.
- A szociálisan hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.
- Az óvodapedagógusi magatartás sarkalljon együttműködésre, felfedezésre, fejlődésre.
- A differenciált fejlesztés alapjául az egyéni tapasztalatok, élmények felszínre hozása szolgáljon.
- A fejlesztő tevékenységben mindig domináljon a játékosság.
- Fejlettségükhöz mérten szóban, bátran nyilatkozzanak meg, a rávezető kérdéseket értsék meg, arra tudjanak egyszerű válaszokat adni.

Sikerkritérium:

- ✓ Az egyénre szabott fejlesztés során az eltérő fejlettségű gyermekekben alakuljanak ki azok a készségek, képességek, melyek biztosítékul szolgálnak az önkifejezésre, önkiteljesedésre.

- ✓ A gyermekek spontán tapasztalataikkal, megszerzett ismeretrendszerükkel, értelmi képességeikkel váljanak képessé magatartásuk befolyásolására, jussanak el a képszerű, majd fogalmi gondolkodás szintjére.
- ✓ A változatos fejlesztések közben legyenek képesek a folyamatos tapasztalatszerzésre, a gondolkodás örömének átélésére, a fokozott érdeklődés fenntartására, valamint az alkotás iránti vágy elérésére.
- ✓ A tanulási folyamat kialakulásával gazdagodjék gyermekeink világképe.
- ✓ Minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék, jelenjen meg a tudatos tanulás képessége, mely ugyan „játékos marad", de fokozza az érdeklődést.

f) Tehetséggondozás

- Pedagógiai programunk támogatja és segíti a gyermeki kreativitás felszabadítását, innovatív pedagógus közösségünk segítségével.
- Óvodáskorban csak tehetségígéretekről beszélünk. Azonosításuk és fejlesztésük, képességük és személyiségük megismerése által lehetséges.
- Óvodánkban a tehetségígéretek, kreatív gyermekek fejlesztése óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazottan történik, a saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkozhatnak, amit leginkább szeretnek.
- Kötelességünknek tekintjük, hogy segítsük őket a továbbfejlődésben, erősítsük erős oldalukat, fejlesszük gyenge területeiket, melyek a fejlődést megnehezítik.
- Olyan légkör kialakítására törekszünk a gyermekek körül, amely őket elfogadja, személyiségük fejlődését segíti.
- A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok a mindennapi cselekvéses helyzetekbe, tapasztalásra lehetőséget biztosító tevékenységekbe építik be a kreativitást fejlesztő feladatokat, többletismereteket. A gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben, ugyanakkor a kilépés lehetősége is biztosított a gyermekek számára.
- Az óvodapedagógusok feladata, hogy megfigyeljék, támogassák és komplex ismeretekhez juttassák a gyermekeket. A megfigyelések nem csupán a kreativitásra, az intellektuális képességekre és a szociális képességek jellemzőire terjednek ki, hanem nagyon fontosnak tartjuk a gyermekeket hajtó motivációt is.
- A mindennapokban nagyfokú pedagógiai érzékenységgel, belső megérzéssel, megfigyeléssel igyekszünk odafigyelni a gyermekek megnyilvánulásaira, viselkedésére.
- A megfigyelések eredményei, tapasztalatai a csoportnaplóban, illetve a gyermekek fejlődési lapján kerülnek rögzítésre.
- 2019 óta eredményesen működik Aranyecset vizuális-térbeli tehetség kibontakoztató műhelyünk is, ahol az 5-7 éves, nagycsoportos átlagon felüli képességekkel rendelkező gyermekeknek nyílik lehetőség a műhely foglalkozásokon részt venni. Fontos számunkra az is, hogy a gyermeki tehetség töretlenül szárnyaljon tovább az általános iskolában is, ezért remek kapcsolatot ápolunk a városi művészeti általános iskolával.
- Óvodánk 2017 óta az „Így Tedd Rá! program referencia intézménye. Minden csoportban a hétköznapok része lett a népi játék, táncos mozgásformák, népdalok, melyeket a szakmailag is naprakész óvodapedagógusok örömmel játszanak a gyermekekkel. A program sikeres megvalósítása egyértelműen mutatja, hogy átlagon felüli képességek birtokában van több óvodás gyermekünk e területen is.

Cél:

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, tehetségkibontakoztatása. A tehetségígéretek elkallódásának megelőzése, az alul teljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességek felismerése. A kreatív, tehetségígéretes gyermekek további komplex fejlesztése.
- Pozitív, inger gazdag környezet megteremtésével a tehetséges gyermekek erős oldalának támogatása (emlékezet, fantázia, logikus gondolkodás). Számukra minél több változatos, hétköznapitól eltérő programlehetőség biztosítása, melyekből tanulhatnak, tapasztalatokat szerezhetnek.
- A gyermekek megismerése után az esetleg meglévő egyenetlen fejlődésből adódó gyenge területek (pszichomotoros képességek, érzelmi-szociális érettség, részképességek) kiegyenlítése, melyek a tehetség fejlődését megnehezítik.
- A zenei, képzőművészeti vagy mozgásos tevékenységek pozitívan befolyásolhatják, támogathatják az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyermek érzelmi-szociális fejlődését.
- A gyermekek fejlesztése során –az esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett- az átlagos képességek, az egész személyiség támogatása. A gyermeki képességek kibontakoztatása és lehetőségeik kibővítése. Játékos keretek között érzelmi biztonság nyújtása mellett a tanulás iránti érdeklődés felkeltése, komplex személyiségfejlesztés.
- Pihenés és relaxációs lehetőség által a regenerálódás, feltöltődés biztosítása.
- A gyermekek alaposabb megismerése, esetleges problémák feltárása, közös megoldáskeresés a szülőkkel történő kapcsolattartás során.

A tehetséggondozás feladatai:

- A tehetségígéretek felismerése, kreativitásuk motiválása, ösztönzése. Megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági szükségleteik kielégítése.
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel a tehetségígéretek harmonikus fejlődésének segítése, elkallódás elhárítása.
- A tehetséges gyermekek alkotó-, alakító tevékenység feltételeinek megteremtése, tartalmának, minőségének fejlesztése és szervezeti formáinak biztosítása.
- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, komplex személyiségfejlesztése, gondozása.
- A tehetséges gyermekekben rejlő lehetőségek kibontakoztatása, tovább erősítése.
- Olyan munkaformák biztosítása, melyek során a gyermekek képessé válnak az együttműködésre, az összedolgozásra, ezáltal fejlődhetnek szociális képességeik, társas kapcsolataik.
- Tehetség kibontakoztató műhelyek szervezése, működtetése.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével játékosság, élmény- és tapasztalatszerzés, érzelmi biztonság és pihenés regenerálódás biztosítása.
- Megfigyeléseink egyrészt a gyermek mozgásfejlettségére, testsémájának fejlettségére, a gyermek téri tájékozódásának, térbeli mozgásának fejlettségére, értelmi képességeire, a finommotoros koordinációjának fejlettségére, nyelvi kifejezőképességének fejlettségére, másrészt kreativitására, motivációs szintjére és magatartásformáira, szociális fejlettségére és érettségére irányulnak.

Sikerkritérium:

- ✓ Az óvodapedagógusok miután rátalálnak a tehetségígéretekre, komplex fejlesztésben részesítik őket.
- ✓ Tehetség kibontakoztató műhelyeken való változatos fejlesztés.

- ✓ Pozitív, inger gazdag környezet.
- ✓ A gyermekek fejlesztése hatására nem csak a kiemelkedő területek, hanem az átlagos képességek, valamint az egyenetlen fejlődésből adódó gyenge területek is fejlődnek,
- ✓ A fejlesztés során alkalmazható munkaformák bővülnek, színesednek.
- ✓ A fejlesztések hatására a szülőkkel való kommunikációs kapcsolat erősödik, bizalom telivé válik.

g) Hagyományőrzés

Óvodánkban már évek óta hagyomány a népszokások játékos újraélesztése, mellyel gazdagítjuk és felszabadítjuk a gyermeki személyiséget. Minden gyermek más egyéniség, de egyben közösek: magyar az anyanyelvük. Szinte feloldó terápiaként hat egy dalos játék eljátszása, az ismétlődő dallamok és mozdulatok újjászületése. Elgépiesedett, érzelmekben egyre sivárabb korunkban szükség van az anyanyelv ápolására, mely a legnemesebb, legveretesebb fordulataival a gyermekek felhőtlen játékaivá válhatnak.
Magyarságunkból, a magyar nyelv ősi, kimeríthetetlen "kútjából" merítünk, hiszen benne rejlik elődeink léte, hagyományőrző kincsünk is. Ünnepségeink tehát a minden évben ismétlődő hagyományaink (Szüret, Dömötör-nap, Márton napi ludazás, Mikulás, Karácsony, Újévköszöntés, Farsang, Húsvét, Pünkösd, Anyák napja, év búcsúztatása).

Cél:

- Felelevéníteni a szokásokat megélő ember örömét, szellemi felemelkedését.
- Pedagógiai programunkba beépítve újraéleszteni az itt élők régi szokásait, szókincsét, jeles ünnepeit oly módon, hogy figyelembe vesszük az óvodás gyermekek életkori sajátosságait.
- A nemzeti kultúra, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés, a helyi közösségi értékeket képviselő népszokások, történelmi ismeretek megismertetése, felelevenítése.
- A gyermekek nyiladozó értelmének irányítása Székesfehérvár nevezetes épületeire, történelmiségére, hiszen a történelmiség ismerete a hazaszeretet alapja.

Feladat:

- A gyermekek megismertetése a helyi szokásokkal életkoruknak megfelelő szinten.
- Tapasztalják meg a környezetükben élő népi kismesterek munkáját, lássanak szép, hagyományőrző népművészeti értékeket képező alkotásokat.
- Tudják, kik a kékfestők, fafaragók, fazekasok, kelmefestők, szövők, csuhékészítők.
- A hétköznapokat színesebbé tétele a népmese világával, melynek alakjai erkölcsi tulajdonságaikkal, pozitív vagy negatív cselekedeteikkel, a példa erejével hatnak a kialakuló gyermeki érzelemvilágra.
- A hagyományos szokások, ünnepkörök a keresztény kulturális értékek is jelenjenek meg a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő szinten.
- Népdalokkal, népi dalos játékokkal átszőve a tánc, az éneklés, a vidám együttlét alkalmainak újraélesztése.
- Az ismétlődő mozdulatok, dallamok, dalos játékok eljátszása segítse feloldani a gyermeki gátlásokat.
- Szeressék, értsék és alkalmazzák a magyar nyelv számukra érthető míves fordulatait. Tudjanak ismert népmeséket, rigmusokat, mondókákat fejlettségi szintjüknek megfelelően előadni.

Sikerkritérium:

- ✓ Óvodáskor végére a ránk bízott gyermekek kapják vissza azokat a kedves örömöt okozó, lelket, jellemet, erkölcsöt gazdagító forrásokat, melyeknek elődeink birtokában voltak.
- ✓ A néphagyomány feleleventésével, ápolásával pozitív érzelmeket, erkölcsi és magatartási mintákat ismerjenek meg, s építsenek be gondolatvilágukba.
- ✓ A jeles napokhoz, ünnepekhez, ünnepkörökhöz, valamint az emberélet fordulóihoz, ünnepi alkalmaihoz fűződő népszokásokat is ismerjék meg, éljék át, melyben a kulturális értékek is megjelennek.

2.Az óvodai élet megszervezése

a)Személyi feltételek

- Intézményünkben a személyi feltételek alakulása, irányítása tudatosan képviseli programunk értékeit, hiszen pedagógusaink nagy része olyan képzéseken vett és vesz részt, melyek elősegítik terveink sikeres megvalósítását.
- Fontosnak tartjuk az önművelődés, önkiteljesedés, élethosszig tartó tanulás megjelenését mindennapjainkban. Ehhez kapcsolódva, a körülményeihez mérten a pedagógusok teremtsenek lehetőséget a szakmai tájékozottság, szaktudás fejlesztéséhez. Személyiségvonásaikban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteikben legyen érezhető a hitelesség, a tapintat és az empátia.
- Szükségesnek tartjuk, hogy a továbbiakban is az óvoda profiljához igazodó továbbképzéseken, tartalmi megújító képzéseken vegyenek részt a pedagógusok, melynek praktikuma és gyakorlatorientáltsága biztosítja pedagógiai programunk megvalósítását.
- Elengedhetetlenül fontos számunkra a programközpontú működés megteremtése és a törekvés arra, hogy ez minél rendszerszerűbben történjék. Nevelőtestületünk olyan pedagógiai közösség, amely garancia az innovációs célok megvalósítására.
- Az óvodai nevelés eredményességéhez hozzájárul óvodapedagógusaink és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája.
- Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Célunk, hogy a párok tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.
- Szorgalmazzuk, hogy az óvodapedagógusok vonják be a pedagógiai asszisztenseket, dajkákat az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. Legyenek teljes partnerek az óvoda szépítésében, higiéniájának megteremtésében.
- Továbbra is támogatjuk a kezdeményező, forrásbővítő szerepvállalást, mely lehetőségül szolgál új anyagi, valamint meglévő szellemi erőforrások felhasználására, bővítésére.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek nevelésénél lehetőséget teremtünk, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- Az óvodapedagógusok türelemmel, megértéssel, pedagógiai kultúrával, tapintattal képesek alkalmazkodni az őket körülvevő környezethez és személyi feltételekhez, s mindezeken tudásuk legjavával próbálnak változtatni.
- A szakmai munkaközösségek erősítik pedagógiai programunk kitűzött céljait, feladatait, s színesítik, gazdagítják az óvodapedagógusok módszertani eszköztárát.

- A pedagógus közösség felelősséget vállal a kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítik a gyermekek érdekét szolgáló megoldások létrehozatalát.
- Az óvoda teljes nyitvatartása alatt a nevelőmunkát, az óvodapedagógus végzi. Személye minta a nevelésben. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli. Legyen elfogadó, segítő, támogató attitűdje, legyen modell a pedagógiai asszisztens, a dajka, a gyermekek és a szülők számára is. Előfordulnak értékellentétek a szülők és az óvoda között. Az óvodapedagógus vállalja fel a tapintatos meggyőzést, ha azzal a gyermekek érdekeit védi.
- Munkákkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.

b)Tárgyi feltételek

Az Árpád Úti Óvoda székhelyintézményében

- Óvodai nevelésünkben elsődleges a szabad játék, a tevékenységekben a komplexitásra törekszünk, ezért a tárgyi eszközökben is igyekszünk a sokszínűséget biztosítani. Az élményszerzésből kiinduló nevelésünk is megköveteli, hogy sokfajta eszköz álljon a gyermekek rendelkezésére, hogy tapasztalás útján jusson információkhoz. Különösen fontos ez a hátrányokkal küzdő gyermekek esetében. Úgy gondoljuk, kötelességünk nekik is megadni minden esélyt a felzárkózásra.
- Eszközrendszerünk megfelel a nevelési-oktatási intézmények számára meghatározott kötelező eszköz, felszerelés jegyzékének Természetes számunkra, hogy a fejlesztés, az új irányzatoknak való megfelelés mindig új feladatok elé állít bennünket. Igyekszünk udvarunkat is a környezettudatos magatartás kialakulását elősegítően kialakítani, eszközökkel felszerelni. Programunkba beépítettük a Föld- és a Víz világnapjának megünneplését, amellyel szeretnék a gyermekek, de a szülők figyelmét is ráirányítani a természeti kincsek megóvására.

A Vízivárosi Tagóvodában:

- Rendelkezünk pedagógiai programunk megvalósításához, a gyermekek fejlődéséhez szükséges tárgyi feltételekkel, melyek szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelnek testméreteiknek, s biztosítják egészségük megőrzését, fejlődését, mozgás-és játékigényük kielégítését.
- Eszközrendszerünk megfelel a nevelési-oktatási intézmények számára meghatározott kötelező eszköz, felszerelés jegyzékének.
- Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít a munkatársaknak, s lehetőséget nyújt a szülők fogadására is.
- Tornateremmel nem rendelkezünk, viszont az óvoda aulája elég nagy teret biztosít a mozgásos tevékenységek végrehajtásához, a szülők fogadásához.

Óvodánk csoportszerkezete

- Az eredményes nevelő- és fejlesztő munka érdekében olyan csoportok kialakítására törekszünk, ahol a legideálisabb a gyermekek azonos életkor szerinti szerveződése, a nemek arányának figyelembevétele. Indokaink elsősorban pedagógiai jellegűek, másodsorban figyelembe vettük óvodánk hagyományait, óvodapedagógusaink hozzáállását és a szülők igényeit. A csoportok

kialakítását rugalmasan kezeljük, azzal a fő céllal, hogy az egy közösséghez tartozó gyermekek a nap minden percében érezzék jól magukat, örömmel járjanak óvodába, szabadon játszhassanak, fogadják el az őket körülvevő környezetet; szeressék és tiszteljék egymást és a felnőtteket.

- A speciális fejlesztési igényű (SNI, BTMN) gyermekek csoportbeli elhelyezésénél alapvető szempont a pedagógusok arányos terhelése.

Szervezeti és időkeretek

Cél:

- A gyermekek óvodai életét céltudatosan alakítsuk ki.
- A napirenddel, hetirenddel biztosítsuk a gyermekek egészséges fejlődését, azzal, hogy megfelelő időkereteket jelölünk meg minden tevékenységhez.
- A napirend igazodjék a különböző tevékenységekhez, s a gyermekek egyéni szükségleteihez, és vegye figyelembe a helyi szokásokat, igényeket
- Tervszerű, összehangolt tevékenységekkel kerüljük el a felesleges várakozást, a tétlenséget, a kapkodást.
- A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtsenek a gyermekekben.
- Az óvodai élet szervezésében kapjon kiemelt szerepet a gondozás.

Feladat:

- A napirend és a hetirend biztosítsa a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a feltételeket, a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) egyéni-páros-mikro csoportos-csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált a gyermekek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – lehetőség szerint külön térben szervezett – iskola előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenységben vegyenek részt.
- A rendszerességgel és az ismétlődésekkel érzelmi biztonságot teremtsünk a gyermekek számára.
- Folyamatosság és rugalmasság jellemezze, amely igazodjék a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Megteremtjük a tevékenységek közötti harmonikus arányokat, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- A napi- és hetirendet a gyermekcsoportjaink óvodapedagógusai alakítsák ki.
- Az óvodapedagógus a gondozás feladatában is neveljen, építse kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segítse önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást, nevelést segítő többi munkatárssal.
- Legyenek stabil elemei, amelyektől egyetlen óvodai csoport sem tekinthet el (étkezés, pihenés).
- A napirendben a legtöbb időt a gyerekek legfőbb tevékenysége, a játék kapja.
- Alkalmazkodjék az évszakokhoz, nyáron változtatást igényel.
- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.
- A napirendi táblázat azonos tevékenységek délelőtti, délutáni összidőtartamát adja meg.
- A kötetlen fejlesztések időpontját nem határozzuk meg.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek napirendje a családban lehetőség szerint az óvodáéval összhangban legyen, és harmonikusan egészítse ki egymást.

- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését különböző, az óvodapedagógusok által készített - kötelező és nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok szolgálják.
- A gyermekek fejlődésének nyomonkövetése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészüljön ki a kötelező dokumentumban az iskolaelőkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekori nevelési évben DIFER mérés javasolt.

Napirend:

Érkezéstől az udvari játékig

- A gyermekek érkezése, fogadása.
- Játék, egyéb szabadon választott tevékenység, egyéni fejlesztés a játéktevékenységbe ágyazottan, személyes percek.
- Játékos, irányított szervezett tevékenységek, a tanköteles korú gyermekek iskola-előkészítő (külön helyiségben történő) fejlesztése csoportos, mikro csoportos, páros, egyéni foglalkozási formák alkalmazásával, a gyermekek aktuális fizikai-lelki-értelmi állapotát figyelembe véve.
- Mozgás, testnevelés.
- Gondozási teendők ellátása, tízórai.
- Hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése.
- Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések.
- Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Udvari játéktól az ébredésig

- Naposi munka feladatainak elvégzése.
- Gondozási teendők ellátása, ebéd.
- Pihenés, alvás, mesével.
- Folyamatos ébredés.

Ébredéstől hazaindulásig

- Csoportszoba rendjének helyreállítása.
- Gondozási teendők, uzsonna.
- Játék, egyéb szabadon választott tevékenység, egyéni fejlesztés a játéktevékenységbe ágyazottan, személyes percek.
- Szabad, mozgásos játék az udvaron.
- Találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermekről.

Alapelvek a hetirend elkészítéséhez

- A 3-4 évesek hetenként tartott kötetlen és közvetve kötött tevékenységei: külső világ tevékeny megismerése, vizuális nevelés, népi játék, zenei nevelés, mese-vers szeretetére nevelés, mozgásos játék. A foglalkozások időtartama 10-15 perc lehet.

- A 4-5 évesek hetenként tartott kötetlen, közvetve kötelező és kötött foglalkozásai: külső világ tevékeny, valamint mennyiségi és formai megismerése; vizuális nevelés, népi játék, zenei nevelés; mese-vers szeretetére nevelés, mozgásos játék. A foglalkozások időtartama 20-25 perc lehet.
- Az 5-6-7 évesek hetenként tartott kötetlen, közvetve kötelező és kötött foglalkozásai: külső világ tevékeny, valamint mennyiségi és formai megismerése; vizuális nevelés; népi játék, zenei nevelés; mese-vers szeretetére nevelés 2-3 alkalommal. mozgásos játék. A foglalkozások időtartama 30-35 perc is lehet.
- Tanköteles korú gyermekek hetenként tartott kötetlen, közvetve kötelező és kötött foglalkozásai: külső világ tevékeny, valamint mennyiségi és formai megismerése; vizuális nevelés; népi játék, zenei nevelés; mese-vers szeretetére nevelés 2-3 alkalommal. mozgásos játék. A foglalkozások időtartama 40-45 perc is lehet.

A nyári időszakban nagyon sok időt töltünk a szabadban, az óvoda udvarán. Különböző tevékenységekkel, játékokkal gazdagíthatjuk a gyermekek udvari életét: dalos játékokkal, testnevelési játékokkal, számossággal kapcsolatos játékokkal. Az udvaron is biztosítunk eszközöket az ábrázoláshoz, rajzoláshoz. Folyamatosan figyeljük az udvaron, a séták során a természetet, a növényeket, az állatokat. Az irodalmi és anyanyelvi nevelésre is nagy hangsúlyt fektetünk sok mondókával, verssel és mesével.

Sikerkritérium:

- ✓ Az óvodai élet céltudatos szervezése biztosítékul szolgál a gyermeki személyiség egészséges fejlődéséhez.
- ✓ A jól megválasztott időkeretek mindhárom korosztály számára biztosítják a gördülékeny életritmus kialakulását.
- ✓ A folyamatos és a rugalmas szervezés, a harmonikus arányok, valamint a helyi szokások figyelembevétele komplex módon hat a fejlesztésre.
- ✓ A játék kiemelkedő szerepe áthatja a napirend, hetirend kialakítását, ezzel segíti a gyermek fő tevékenységi formájának érvényesülését.
- ✓ A napirend és a hetirend kialakításában megjelennek a párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, melyek igazodnak a gyermekek egyéni szükségleteihez.

3. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

Cél:

- Az örömteli játék adta lehetőségek, élmények kiaknázásával a gyermekek személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésnek megvalósulása.
- Váljon az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközévé, a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységévé, érvényesüljön a gyermekek szabadsága, önállósága.
- A gyermek valódi játszótársa legyen a családban és az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus.
- Megfelelő csoportlégkör, hely, idő és eszközök biztosítása a különböző játékfajtákhoz: mozgásos játékhoz, a szimbolikus szerepjátékhoz, az építő, konstruáló játékhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz.

Feladat:

- Az óvodapedagógus a játék légkörének kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos, családias, elfogadó, felszabadult hangulatot teremtsen.
- Az óvoda (az épület, a környezet esztétikuma, valamennyi dolgozó) és az óvodapedagógus a különböző játékformákhoz biztosítson élményszerzési lehetőséget, a játékkedv fokozása, a játéktémák bővítése, a tartalom mélyítése érdekében.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte adjon biztonságot, támogató, serkentő magatartásával járuljon hozzá, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint.
- Nyugodt, szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék kiemelt jelentősége mutatkozzon meg a napirendben, biztosítani kell a hosszantartó, zavartalan játékidőt.
- Megfelelő szokásrendszer kialakításával, tapintatos, elfogadó nevelési stílussal szeretetteljes, derűs, bizalmas hangulat megteremtése.
- Együtt játszó gyermekek csoportjainak figyelemmel kísérése, baráti kapcsolatok alakulásának segítése.
- A játék stimulálása érdekében problémafelvetéssel, választásra késztető megjegyzésekkel ösztönzés az eszközhasználatra, ötletadás (nem konkrét). Szükség esetén segítség, példa, mintaadás.
- Játékuk során gondolataikat, érzelmeiket szóban fogalmazzák meg. Folytassanak egymással párbeszédet, kérdezzenek, kérjenek, bátran nyilatkozzanak meg.

<u>Különböző játékfajtákkal fejlesztjük a gyermekek egész személyiségét:</u>

- Gyakorló játék során a gyermek egy-egy mozdulatsort játékosan ismétel, gyakorol. Fejlődik a mozgása, értelme, megismerő folyamatai, alakulnak társas viszonyai. Ide tartozik a hang és a beszéd játékos gyakorlása is, ez hozzájárul a beszéd fejlődéséhez.
- Az építő játék a tárgyak rakosgatásából minőségi változásként jelenik meg. Fejleszti a manipulációt, érzékelést, észlelést.
- A konstruáló játék a mozgáskoordináció, az értelmi fejlődés és a képzelet magasabb fejlettségi szintjét feltételezi. Fejlesztő hatását a megismerő folyamatokra, a gondolkodásra és a képzeletre fejti ki.
- A szimbolikus szerepjáték során a gyermek lemásolja, utánozza a felnőtt mozdulatait, viselkedését, azonosul a szerephez tartozó attitűddel, s mindez belsővé válik. Az együttműködés által fejlődik a kommunikáció, kialakulnak a társas kapcsolatok, a közösségi érzések, a viselkedésminták és az erkölcsi normák. A szimbolikus szerepjátékkal fejleszthető a megfigyelőképesség, a képzelet, a beszédkészség, lehetőségünk van az ismeretek bővítésére, a szókincs gyarapítására, az érzelmek gazdagítására, a mozgáskoordináció finomítására.
- A barkácsolás a játék igényéből fakad, a gyermek a szerepjátékhoz készít új eszközt. Feladatunk a kézügyesség, manipuláció, mozgáskoordináció, képzelet és a gondolkodás fejlesztése, ismereteik bővítése.
- A kézimunka finomabb mozdulatokat, ügyességet kíván. A barkácsolás és a kézimunka olyan tevékenységek, melyek szorosan kapcsolódnak a gyakorló játékhoz és a szerepjátékhoz, az összes játéktevékenységek közül a legközelebb állnak a munkához. A kézimunka fejleszti a kézügyességet, figyelemkoncentrálást, emlékezetet, képzeletet és a kreativitást.
- A bábjáték lehetőséget nyújt az elrejtőzésre, a feszültség oldására, az agresszió levezetésére.
- A dramatikus játék az önismeret fejlesztését, problémák, megoldását szolgálja. Mindkét játékfajtával fejlesztjük a kifejezőkészséget, a nonverbális kommunikációt, a megfigyelést, az érzékszerveket és az

empátiás készséget. Az erkölcsi nevelés, az érzelmi nevelés és az esztétikai nevelés hatékony eszközei, segítenek az erkölcsi ítéletek és az ízlés kialakításában is.

- A szabályjáték az elvárásokhoz való igazodás igényéből alakul ki. A mozgásos és értelemfejlesztő szabályjátékok erősítik a szabálytudatot, közösségi érzést, felelősségtudatot, feladattudatot. Fejlesztik a türelmet, a kudarctűrő képességet, fokozzák a kitartást, az akaraterőt. A mozgásos szabályjátékok segítik a mozgáskoordináció és az önfegyelem kialakulását. Az értelemfejlesztő szabályjátékokkal fejleszthetők a gyermekek megismerő folyamatai (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, beszéd), ismereteik kibővíthetőek.
- A játék feltételeinek megteremtését elsődleges szempontnak tartjuk. A nyugodt légkör alapja az óvodapedagógus viselkedése, türelme, együttérzése, megértő szeretete. Fontos a konfliktushelyzetek megelőzése, csökkentése, megszüntetése. Szükség esetén (agresszió, szorongás) védelmet, biztonságot nyújt, segít feldolgozni az élményeket. A derűs légkör, a játék megkezdéséhez és befejezéséhez szükséges alaphangulat, hozzátartozik a tevékenységi forma szabad megválasztásához. A nyugodt játék fontos feltétele annak tudata a gyermekekben, hogy a játékaikat befejezhetik, vagy olyan helyzetben hagyhatják, amit majd folytathatnak.
- A játék tárgyi feltételei: a játékszerek, a félkész elemek, különböző tárgyak és anyagok.
- A játékeszközök összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságaiból, egyénenkénti fejlettségéből adódó játékfajtákat, játéktémákat. A kisebbeknél szükséges az azonos játékfélékből 4-5 példányról gondoskodni. A gyakorlójátékhoz kapcsolódó felszereléseket fokozatosan bővítjük. Gondoskodunk egyéb eszközökről is, ezzel elősegítve a játéktémák várható bővülését. Valamennyi korosztály részére egyaránt használható eszközökkel kapcsolatban két igényt kell kielégítenünk: az eszközök egy része minden változtatás nélkül mindhárom korcsoport játékához felhasználható legyen, másrészüket viszont a játékigényeknek megfelelően át lehessen alakítani. Az udvari játékeszközökre legalább olyan gondot fordítunk, mint a csoportszobaira.
- A játékeszközök hatékonysága irányító munkánktól függ, amely az eszközök kiválasztásával kezdődik, a játékeszközök használatának megismertetésével, és nevelési hatásainak érvényesítésével folytatódik.
- A hely biztosítása is kiemelt jelentőségű. Az óvodában folyó játék tere a csoportszoba és az óvoda udvara. A csoportszoba adta lehetőséggel úgy gazdálkodunk, hogy mindenki nyugodtan tevékenykedhessen. Az udvar alkalmas a mindennapi játékok mellett a népi játékok játszására is. Az óvoda területén kívül is adódhat hely játékra pl.: játszótereken, kirándulások alkalmával stb.
- A napirendben sok időt biztosítunk a játék számára. A gyermekek a délelőtt elkezdődő játéktémát nemcsak délután, hanem akár több napon és héten keresztül is játszhatják. Addig folytatódhat a kedvelt tevékenység, amíg az a gyermekek számára érdekes, élményt és örömet ad.
- A tapasztalatszerzés irányítása, az élmények beépítése a játékba nem hiányozhat mindennapjainkból. Törekszünk arra, hogy a cselekvéses tapasztalat- és ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljon. Úgy tervezzük a fejlesztéseket, hogy tapasztalatokat, élményeket nyújtson a gyermekek számára, s kialakulhasson a környezettudatos szemléletmód. Fontosak még a közös séták, kirándulások, színházlátogatások is. Meg kell ismernünk a gyermekek óvodán kívüli tapasztalatait. A játékban gyakran megjelennek az óvodán és a családon kívül szerzett élmények, események is. Jelentős a családdal való együttműködés a gyermekek élményeinek megismerése érdekében.

Óvodai életünkben, a játékirányításban a következő módszereket alkalmazzuk:

- Közbelépés csak akkor szükséges, ha a játékszerek használata a gyermekek testi épségét veszélyezteti.
- Beavatkozásra akkor van szükség, ha a játék tartalma nem kívánatos viselkedési formák kialakulását váltja ki.
- Segítségnyújtás, ha játék közben a gyermekeknek technikai tanácsra van szükségük.
- A gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevétele.
- A kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá - az óvodapedagógus legyen játékkezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.
- A játék megfigyelése alapján az óvodapedagógus tapasztalatokat szerezhet a gyermekek fejlődéséről.
- Ismerje meg az óvodapedagógus a gyermek otthoni játékfeltételeit.

Sikerkritérium:

- ✓ Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában legyenek önállóak gyermekeink a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.
- ✓ Legyenek képesek szerepvállalásra, fogadják el játszótársaik elgondolását.
- ✓ Játékuk legyen elmélyült, kitartó.
- ✓ Próbálkozzanak új ötletekkel játékaik kiegészítése, készítése közben. Maguk is kezdeményezzenek barkácsolást a maguk által választott módon és eszközökkel.
- ✓ Konstruáló, építő játékelemekből játékszereket tudjanak készíteni. A fejlődést jelzi a bonyolultabb alkotások létrehozása.
- ✓ Legyenek képesek meséket, történeteket eljátszani közösen készített bábokkal.
- ✓ A nagyok már a bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására is váljanak képessé, egymást a szabályok betartására figyelmeztessék.
- ✓ A hagyományőrző életmódban is a gyermekek saját elhatározásuk és kedvük szerint játszanak.

A játék tartalma egészüljön ki népi játékokkal. Ezek közé sorolhatók:

- ✓ az énekes-táncos játékok, (szembekötősdi, gyűrűsdi, párcserélő játékok, fogyó-gyarapodó játékok, leánykérő játékok, lakodalmas játékok, vásáros játékok, furfangos és szórakoztató játékok),
- ✓ Mozgásos és küzdő játékok, (versengő, váltást tartalmazó játékok, várkörül járás, sorjátékok, hidas játékok),
- ✓ a népszokásőrző dramatikus játékok (a jeles napokhoz kötődő játékok),
- ✓ a népi játékszerkészítések (bábuk, játékbútorok, rongybabák, napraforgószár lovacska, csutkababa, facsiga, töklámpás, kukoricaszárból kunyhó készítése).

Mindezek új tartalommal töltsék meg a gyermekek játékát, hiszen a játék a későbbi tevékenységformákat is megalapozza, így a munkát és a tevékenységekben megvalósuló tanulást.

Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelés szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal, hiszen az anyanyelv maga a kultúra.

Cél:

- Olyan óvodás gyermekek nevelése, akik érzelmi biztonságban élve szeressék meg a népi mondókákat, dúdolókat, verseket, melyek ritmusai, mozzanatai a szavak egységével alkossanak érzéki, érzelmi élményforrást.
- Váljon igényükké a mindennapos mondókázás, verselés.
- Kérjék az óvodapedagógustól kedvenc meséjük, történetük felelevenítését.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban- az élőszavas mesélés során - kerüljenek olyan bensőséges állapotba, melyben megjelenik belső képviláguk.
- A mese segítségével a vágyak és a képzelet nyelvén a gyermekek képesek legyenek megoldani problémáikat, nyugtassa őket azzal, hogy teljes világképet, magyarázatot ad feltett kérdéseikre. Szerezzenek érzéki, érzelmi alapot benyomásaikról, a természetről, az emberi élet jelenségeiről, pihentessen, szórakoztasson, tegye próbára a képzeletet, segítsen az élmények feldolgozásában.
- Legyenek képesek saját vers-és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására, mely az önkifejezés egyik módja.
- Legyen a mese, a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Óvodánkban a népi kultúra ápolása a természetes műveltséget alapozza meg, hatásával sajátos színt ad, egy meghatározó életérzést formál, melyhez a múlt és a jövő szervesen kapcsolódik.
A mese és a vers az anyanyelv közegén keresztül emberi kapcsolatokat világít meg. A mese elbeszélő jellegű műfaj, alapmotívuma valamilyen megrázó érzelem, amely bánatot, vagy jó közérzetet képes előidézni.

Feladat:

- A megfelelő mese segítse elő a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését. Képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel tárja fel a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- A mese tárgyi világot is megelevenítő átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ébressze rá a gyermeket a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra.
- A magyar népköltészet, a népi dajkai hagyományok nyújtsanak gazdag alkalmat mondókázásra, verselésre. A játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével adjanak érzéki, érzelmi élményeket a gyermekeknek.
- Jelenjenek meg a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.
- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógusok felelőssége. A művészi értékű irodalmi, kortárs, klasszikus, és népi alkotások biztosítsák az esztétikai élményt. A kicsik vers- és meseanyagát népi mondókákból, rigmusokból, ismert költők ritmikus, zenei hatású játékos alkotásaiból

állítjuk össze. Később a gyermekek meséi lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, realisztikus mesék.

- Kapjanak helyet a magyar, külföldi és kortárs írók meséi is. A vidám, humoros versek, klasszikus és mai magyar költők ritmusélményt nyújtó alkotásai. Úgy véljük, hogy az állatmeséktől kezdve a népmeséken, novellisztikus meséken át, épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás és műmesék gyermekeink mesetárába. A meseregényeket is szeretnénk közkedveltté tenni, hiszen a folytatásokat napokon keresztül izgatottan várják a gyermekek.
- Gyermekeink versanyaga, a közmondásokkal kezdve, a lírai verseken át erősítsék környezetünk megszerettetését, néphagyományunk ápolását és egyben az évszakok szépségét is.
- Gyermekeink az óvodapedagógusokkal vagy társaikkal együtt báboznának, dramatizálnának, főleg a kisebbek számára. Legyen a bábszínház, a bábozás a gyermekek legkedveltebb szórakozása, mert a díszlet, a világítás, a bábok külseje, mozgása lenyűgözi őket. Ezért szorgalmazzuk, hogy rendszeressé váljon a bábozás. Szükségesnek tartjuk, hogy óvodánkban az óvodapedagógusok ismerjék a gyermekeknek szánt mondókákat, népi rigmusokat, melyekhez különféle mozgás társul.
- A versekkel, történetekkel, mondókákkal, mesékkel, azok kiválasztásával mutassunk rá a természet, az időjárás és az évszakok változásaira. Fontos, hogy a versek, mesék nyelvezete egyszerű és érthető legyen. Ezt főleg láncmesékkel, állatmesékkel tudjuk biztosítani.
- Minden nap kerüljön sor mese, vers hallgatásra. Alvás előtt főleg a folytatásos meséket részesítjük előnyben, melyhez társulhatnak népünk eredetével foglalkozó regék, mondák is.
- Napközben is mesélünk, egyrészt a gyermekek kívánságát, másrészt az általunk kiválasztott anyagot figyelembe véve. Mesélés, verselés alatt megkívánjuk a gyermekektől az aktív figyelmet, hiszen a képszerű befogadáshoz elengedhetetlen az áhítattal hallgatott mese csendje.
- A gazdag irodalmi élet segítse elő, hogy a gyermekek beszéde színesedjen, kifejezőkészségük javuljon, s a műalkotásokban előforduló szép kifejezések, szófordulatok beépüljenek a mindennapi beszédbe, cselekvésbe. A népmesékben, mondókákban előforduló régi kifejezéseink tegyék gazdagabbá gyermekeink szókincsét.
- Adjunk lehetőséget a gyermekeknek saját vers-és mesealkotásra, és annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására.

Sikerkritérium:

- ✓ Gyermekeink szeressék a megtanult verseket, népi mondókákat, a bábozást, a dramatizálást és bizonyos játékhelyzetekbe képesek legyenek beépíteni az odaillő szövegrészeket, élményeket, érzéseiket.
- ✓ Jegyezzenek meg l4-l6 mondókát, 8-10 verset, 15-20 mesét.
- ✓ Szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak egymás szórakoztatására.
- ✓ Kérjék és várják az élőszavas mesemondást, figyelmesen hallgassák végig a mesét.
- ✓ Ismerkedjenek meg folyamatos mesék, verses mesék, meseregények stílusával.
- ✓ Tudjanak verseket, meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással, ábrázolással kifejezni.
- ✓ Ismert mesekönyvekben találják meg képek alapján kedvenc meséjüket.
- ✓ Ismerjék csoportszobájukban azokat a könyvespolcokat, ahol válogathatnak, eligazodhatnak kedvük szerint, s egyben vigyázzanak a könyvekre.

Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelés a művészeti nevelés része, amely a gyermek szép iránti fogékonyságát, nyitottságát, zenei képességének fejlesztését elsősorban érzelmi alapon kívánja kibontakoztatni. A hangsúly, hangmagasság, hangszín, tempó, ritmus mind fizikai ingerek, amelyre az ember belső lelki viszonyulással, érzelemmel reagál.

Cél:

- Tudatos zenei nevelésben részesüljenek a gyermekek.
- Zenekedvelő és zeneértő embereket neveljünk, a személyiség harmonikus fejlesztésével. A megvalósításhoz olyan feladatokat használunk fel, melyek élményt jelentenek, érdeklődést felkeltőek, játékosak.
- A közös éneklés, a közös játék örömének megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Fontosnak tartjuk: az örömteli zenei élménynyújtást, az éneklés megszerettetését, a tiszta éneklésre ösztönzést; zenei készségek, képességek kialakítását, fejlesztését; zenei anyanyelv megalapozását.

Feladat:

- A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, nyújtsanak örömet a gyermekek számára. Keltsék fel zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során fedezzék fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok segítsék a hagyományok megismerését, továbbélését.
- Harmonikus mozgás, gyermektánc fejlesztése. Térformák alakítása. Egyszerű táncmozdulatok elsajátítása, mint forgás, guggolás, sarokkoppantás, egy lépéses csárdás, átbújás, szűkülő-bővülő kör, stb.
- Az ének-zenei nevelés eredményes megvalósítása alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások szolgáljanak fontos eszközül a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles-ünnepekhez fűződjön.
- Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet töltsön be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
- Fejér vármegye dallamkultúrájának tovább örökítése.
- Az óvodai zenehallgatás feladata, hogy a gyermekek figyelmét a dal, az ének, a hangszerjáték szépsége lekösse, felkeltse érdeklődésüket, s a zene türelmes, figyelmes hallgatására, élvezetére szoktassa.
- A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc váljon a gyermekek mindennapi tevékenységévé.
- A ritmuskészség fejlesztésének nagy jelentősége van, mert tudjuk, hogy a gyermekek egyensúlyérzékének kialakulása 6-7 éves korban fejeződik be. Az éneklés, a mozgás, és bármilyen zenével kapcsolatos tevékenység alapja a ritmus, ezért tartjuk kiemelten fontos feladatnak e terület fejlesztését. A megfelelő hatás érdekében változatos, érdeklődést felkeltő módszereket, eszközöket

alkalmazunk. A tagóvodában használjuk az "XK1; XK2" ritmushangszer-családot (hangolt ütőhangszerek). Ismerjék meg az ütőhangszereket a gyermekek, ismerjék fel, sajátítsák el megszólaltatásuk helyes technikáját; s a közös zenéléssel olyan készségszintre jussanak el, hogy ez örömforrást jelentsen számukra.

- Ritmuskészség aktív mondókázás, éneklés, mozgás közbeni fejlesztése. A ritmusfejlesztés területei: metrum - ütem - ritmusérzék - tempóérzék. A gyermekek érezzék meg az alaplüktetést, és változatos módon tudják mutatni, tudjanak különbséget tenni egyes és kettes lüktetés, valamint dalritmus között, figyeljék és fejezzék ki a gyors-lassú tempót.
- Az éneklési készség utánzáson alapszik, ezért fontos az. A hagyományokra épülő gyermekjátékdalokat tartjuk a legalkalmasabbnak, mert kis hangterjedelműek, egyszerű dallamúak, játékosak, mozgásra késztetnek, gyakorlásukkal bővül a szókincs, fejlődik a ritmusérzék és csiszolódik a halláskészség. A tiszta, a jókedvű éneklés a hallásfejlesztésnek is alapja, törekednünk kell, hogy kialakítsuk a gyermekek akusztikus és belső hallását. A következő hallásfejlesztő gyakorlatokat végezzük: hangmagasság iránti érzék fejlesztése (magas-mély); hangerő különbség felismerése, (halk-hangos); hangsúlyfelismerés.
- Zenei emlékezőképesség fejlesztése, mely magában foglalja a megőrzést és felidézést. Dallamfelismeréssel, visszhangjátékkal, dallambújtatással fejleszthetjük e képességet.
- Az óvodapedagógusok módszertani felkészültségükkel, zenéhez való pozitív hozzáállásukkal, példamutatásukkal, zeneszeretetükkel adjanak mintát a gyermekek számára. E minta utánozható, értékkövető legyen, mert így válik az éneklés, a zenélés a mindennapos gyermeki tevékenység nélkülözhetetlen részévé.
- Az óvodai program fontos eleme a zenei néphagyományok ápolása, mellyel feladatunk a szokások eredetének és a hozzájuk kapcsolódó zenei anyag, valamint ritmusos mondókák, népszokások, tréfás csúfolók megismertetése és mindennapi életbe történő beépítése.

Sikerkritérium:

- ✓ Emlékezzenek az óvodában szerzett zenei élményekre, mondókákra, rigmusokra, dalokra. Szívesen dúdolgassák játékidőben különböző cselekvéshez kapcsolva.
- ✓ Jeles napokon, az emberélet fordulóihoz tudjanak felidézni egy-egy dalt, mondókát, szólást.
- ✓ A megismert énekes anyagot tisztán és pontosan adják elő.
- ✓ Legyenek képesek változatos térformák, lépésvariációk felhasználásával önállóan táncolni.
- ✓ Ismerjék az óvodában használatos hangszereket, azt nevükön nevezzék és az ismert dalok ritmusát, tudják eljátszani.
- ✓ Szabadon találjanak ki szövegeket, dallamokat, mozgást, új játékformákat.
- ✓ Rendelkezzenek alapvető zenei készségekkel, képességekkel.
- ✓ Érezzék meg az alaplüktetést, ezt tudják mutatni változatos módon.
- ✓ Tegyenek különbséget egyes és kettes lüktetés, valamint dalritmus között.
- ✓ Figyeljék meg és fejezzék ki a gyors, lassú tempót.
- ✓ Érzékeljék a hangmagasságokat /magas, mély/, a hangerő különbségeket /halk, hangos/, s a különböző hangszíneket.
- ✓ Zenehallgatáskor csodálkozzanak rá saját, és más népek dallamvilágára.

„Így tedd rá!" – népi játék, néptánc módszertani program beépítése programunkba

A magyar népi játék kimeríthetetlen pedagógiai eszköztárként van jelen mindennapjainkban, fejleszt, nevel és ismeretet közvetít.

A gyermektánc fejlesztésének módszereit frissíteni, gazdagítani, újítani szeretnénk, ezért építjük be programunkba az „Így tedd rá!" néptánc módszertant.

Hagyományőrző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyekben mindig is szerepet kapott a népi játék, gyermektánc, s biztos alapját képezik az újfajta módszertan bevezetéséhez.

Cél:

- Nevelési céljaink, feladataink kiegészítése az „Így tedd rá!" módszertani programmal, a módszer hiteles alkalmazása, népszerűsítése, a gyermeki fejlesztésekbe való sikeres beépítése.
- A gyermektánc módszereinek gazdagítása, mely által az önfeledt játék élményét élje át minden gyermek a népzene, a táncos mozgás, s a játékos eszköztár segítségével.
- Szakmai – módszertani alapossággal, tudatos életkori sajátosságokat figyelembe vevő tervezéssel a gyermeki kompetenciák sokoldalú fejlesztése.
- Szabad játék és táncélmény biztosítása, játékos, gyermekközpontú módszerekkel az önfeledt gyermeki élmény előtérbe helyezésével.
- A mozgásos, énekes játékok legyenek a mindennapok részei, melyek beilleszthetők az aktuális pedagógiai módszerekbe.

Feladat:

- Életkori sajátosságok figyelembevétele a tervezésben, módszerekben, végrehajtásban.
- Gyermeki mozgásigény kielégítése. Tudatos járás, ugrás, futás elsajátítása, mely alapvető mozdulatokból létrejön a tánc.
- A táncoláshoz szükséges készségek, képességek fejlesztése: eszközhasználat, szabálytisztelet, szabálytudat, konfliktuskezelés, empátia, kooperáció, széles körű társas kapcsolatok, kreativitás, improvizáció, páros viszony, szem – kéz - láb koordináció, egyenletes lépés, oldaliság, szemkontaktus, ugrások, forgás, fordulás, fogásmódok, zenei zárlatok felismerése, irányítás-követés, szerepazonosulás.
- Értelmi fejlődés elősegítése, szabálytudat előtérbe helyezése.
- Beszédkészség, kommunikációs készség, szövegértés, szókincs fejlesztése.
- Térbeli tájékozódás, számismeret, társas kapcsolatok, egymásra figyelés, udvariassági elemek fejlesztése.
- Önfegyelem, társas viselkedési formák erősítése.

Sikerkritérium:

- ✓ Játékélmény előtérbe helyezésével, s az élmények megélésével az improvizáció, az önkifejezés, a szabad mozgása által, a tánc ösztönös örömélménnyé válik.
- ✓ A gyermekek megszeretik a játékokat, hozzászoknak a zenéhez, mozgásuk koordinálttá válik, szociális készségeik, stratégiai gondolkodásuk, számtudatuk, kommunikációjuk, szókincsük, kreativitásuk, feladattudatok fejlődik.

- ✓ A játékok az iskolába lépéshez szükséges készségeiket, képességeiket erősítik, s megalapozzák a későbbiekben a fenntarthatóságot, a mindennapi tanuláshoz, szerepvállaláshoz biztos alapot nyújtanak.
- ✓ A ránk bízott gyermekek fejlesztésének, nevelésének mintaszerű, előremutató támogatása, folyamatos megújítása, pedagógus kompetenciák folyamatos fejlesztése megvalósul.
- ✓ A pedagógusoknak lehetősége nyílik kibontakoztatni a megvalósítás során erősségeiket, egyéni szakmai fejlődési ívük kirajzolódhat.
- ✓ Új módszerek, eszközök, eljárások bevezetésével, a gyakorlatba történő beültetésével, a pedagógiai folyamatok, problémák segítése, az innovációval megvalósul.

Az „Így tedd rá!" módszer programja a tagóvodában minden csoportban beépül a fejlesztésekbe, az óvodapedagógusok módszertani szabadságának megtartása mellett. A megfogalmazott célok, feladatok megjelennek a tervezésben, s a gyakorlati munkában egyaránt.
A módszer a székhelyóvoda óvodapedagógusai számára, mint ajánlás beépíthető a nevelő-fejlesztő tevékenységbe.
Hagyományőrző program szinkronizálása az „Így tedd rá!" népi játék, néptánc módszertan programmal. (1. sz. Melléklet)

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermeki ábrázolás a világ megismerésének sajátos formája. Ebben a tevékenységben a gyermek találkozik az őt körülvevő anyagokkal, eszközökkel. Ez a tevékenység lesz játékélményének fontos, új helye.

Cél:

- Arra törekszünk, hogy gyermekeink megismerjék környezetüket, tapasztalatokat szerezzenek a körülöttük lévő tárgyakról, dolgokról, azok viszonyáról, térbeli elrendeződéséről.
- A tárgyi világot dolgozzák fel valamilyen ábrázoló tevékenységben.
- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésének erősítése.
- A gyermekek tér-formaszín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A gyermeki alkotás épüljön a belső képek gazdagítására.
- Igényeljék magát az ábrázoló tevékenységet, s ennek örömét.
- Váljanak képessé az alkotás, az önkifejezés örömének átélésére.
- Ismerjék meg a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, hajtogatást és kézimunkát. Ismerkedjenek népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, hiszen az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- Az óvodapedagógus helyezze előtérbe a természetes anyagok, termések felhasználási lehetőségeit.
- A műalkotásokkal való ismerkedés legyen fontos eszköze a gyermeki személyiségfejlesztésnek. A gyermekek lássák, tapasztalják naponta a szép művészi értékeket képező alkotásokat.
- Történelmi városban élünk, ezért fontosnak tartjuk, hogy Székesfehérvár nevezetes épületeire, szépségeire irányítsuk gyermekeink figyelmét.
- Sokféle, változatos eszköz biztosítása a gyermekek számára, az eszközök célszerű kezelése, a technikák változatos használata.
- Gyermekeink tágabb és szűkebb környezetének díszítése mértéktartó, ugyanakkor esztétikus legyen.

- A gyermekek képesek legyenek környezetük esztétikai alakítására, s az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása és a tehetségek bátorítása.

Feladat:

- Az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés legyen fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget.
- Válon fontossá a tevékenység, ennek öröme, az alkotás igénye, az önkifejezés, a környezet esztétikájának alakítása, és az esztétikai élmények befogadása.
- Segítsék a tevékenységek az egyéni fejlettségekhez és képességekhez való igazodást.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az óvodapedagógus keressen új megoldásokat a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés során.
- Az óvodapedagógus keltse fel a gyermekekben a ceruzával, festékkel, anyagokkal és más eszközökkel való tevékenység vágyát. Juttassa a gyermekeket az ábrázolás élményéhez, keltse fel bennük a gyönyörködést, csodálkozást, alkotás örömét.
- Fejlessze az emlékezet, a természet és az elképzelés utáni ábrázoló- és díszítőkészségüket.
- Alakítson ki forma- és színképzeletet.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a rajzolás, a festés, mintázás technikáját, a kézimunka egyszerű elemeit.
- A feladatok sikeres teljesítése járuljon hozzá a gyermekek látási, tapintási, mozgási érzékelésének összerendeződéséhez, a vizuális élmények teljesebb átéléséhez. Alakuljon ki a gyermekekben az érzékelt valóság, érzelmeik és elképzeléseik kifejezése az ábrázolás eszközeivel. Gazdagodjanak esztétikai képzetei, fejlődjön képzeletük. Ébredjen az ábrázolás iránti szeretetük, erősödjön önbizalmuk.

❖ A tevékenység elemei a mintázás, rajzolás, festés, képalakítás, kézimunka, barkácsolás, papírhajtogatás.

❖ A mintázás jelentősége a három dimenzió megismerésén túl az ujjpercek csontosodásának elősegítésében, a finommotorika fejlesztésében rejlik. Megismertetjük a gyermekeket az agyaggal, vagy más plasztikai anyaggal. (Képlékeny, könnyen megmunkálható anyagokat használjunk). A változatos munkafogások alkalmazása eredményezi az örömteli mintázást. Elsajátíttatjuk a kihúzás, kicsípés, lapítás, gömbölyítés, sodrás technikáját. Kezdeti fokon, tetszés szerint különféle formák, tárgyak gyurkálgatására, díszítésére adunk lehetőséget. Próbálgassák az anyagok formálhatóságát: nyomkodva, darabolva, gömbölyítve, sodorva...stb. Feladatokat adunk az anyag díszítésére, karcolására, ujjnyomatok gyakorlására. Emberalakok, állat- és játékfigurák mintázását segítjük elő, törekedve a formák tagolására. a főbb részformák érzékeltetésére.

❖ A rajzolás, festés, képalakítás az óvodás gyermek kompozíciós munkájában ösztöneit szabadon engedi, belső képeit vetíti a felületre sajátos érzelmi színezettel. Felkeltjük a gyermekben a ceruzával, festékkel, anyaggal és más eszközökkel való tevékenység vágyát. Változatos eszközöket biztosítunk (ceruza, filctoll, festék, zsírkréta...), amelyekkel kezdetben nagyméretű papírokon, közösen is firkálhatnak, fokozatosan teremtjük meg az egyéni munka feltételeit. Az egyszerű formáktól jusson el a gyermek az összetettebb képek alkotásáig. Emberalakok, környezet, tárgyak rajzolása saját

elképzelés alapján, különböző események, cselekményes jelenetek, mese, vers megjelenítése. Közvetlen megfigyelés alapján fejezzék ki az ábrázolt tárgy szembetűnő, jellegzetes tulajdonságait (színét, formáját). Feladatunk, hogy a gyermekek bátran és biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit, mely feltétele lesz az írás elsajátításának. E fejlődés folyamán jól nyomon követhető az értelmi fejlődés szintje, az emlékezet, képzelet fejlődése, a kitartás és az önuralom fejlettsége. Az óvodáskorra jellemző spontán megnyilvánulásokat nem letörni, hanem őrizni kívánjuk.

- A kézimunka - barkácsolás tárgyköre óvodánkban a természetes anyagokkal, munkafogásokkal a hímzésen, gyöngyfűzésen és a szövésen keresztül valósul meg. Játékidőben a természetes anyagok közelsége motiválja a gyermekeket. Kíváncsiságukból fakadóan nyúlnak a természetes anyagokhoz (termények, kukorica, rongy, fonalak, gyöngyök), amelyek cselekvésre késztetik őket. A játékeszköz készítések technikáját a gyermekek utánzás után képesek elsajátítani. Csutkababák, csuhéból készült játékok, rongybaba, fonalbaba stb. Az elkészült tárgyak, népi gyermekjátékszerek tovább motiválják tevékenységét, gazdagítják játékát, alkotásra kész emberré teszik. A feladatokat kisebb csoportokban, többször ismételve, az egyéni képességek figyelembevételével végezzük. A tevékenységek során alapkészségük, kézügyességük, megfigyelőképességük, figyelmük, esztétikai ízlésük fejlődik. Segítjük a vizuális befogadó- és kifejezőképesség formálódását. A feladatok differenciált meghatározásával sikerélményben részesítünk minden gyermeket. Felkeltjük bennük az ajándékozás örömét.
- A népművészet, néphagyomány a gyermekek számára az óvodában, olyan tevékenységben jelenik meg, amelyekből erkölcsi, életmódbeli, esztétikai természetű ismeretek sajátíthatók el, hiszen a hagyományok ápolása gyökereink erősítése.
- Papírhajtogatások alkalmával a gyermekeket síkmértani formájú lapokkal ismertetjük meg. Az óvodapedagógussal együtt, mindkét kezükkel egyszerre simítják, hajtogatják a papírt megfelelő irányba. A hajtogatás pontos, figyelmes munkát követel. A legegyszerűbb elemekkel kezdünk, s fokozatosan haladunk a nehezebb, bonyolultabb felé. A hajtogatást a papír megmunkálásának más formájával is összekapcsoljuk, pl.; vágás, tépés, ragasztás.
- Az ábrázolás sokszínű tevékenység, amelyet az óvodai élet egész napjában folyamatosan szervezünk, s melyet állandóan biztosítunk. A megfigyelés és ábrázolás által formálódnak a gyermekek képzetei, gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik.
- Az óvoda épített és tárgyi környezete, díszítése, szemléltető eszközei, a cselekvéses tanulás folyamatában, együttesen képezik a vizuális nevelés hatásrendszerét.
- A környezet esztétikumát fontosnak tartja óvodai közösségünk, mert az óvodai esztétika fogalmába beletartozik az óvodában található bútor, textil, játék, az óvoda udvara és a díszítő funkciót hordozó szemléltető eszközök. A csoportszobákban a gyermekek életkorának megfelelő méretű bútorokat helyeztünk el. Óvodánkban jól funkcionáló, formatervezett asztalok biztosítják a gyermekeknek a megfelelő mozgásteret az asztalnál végzett tevékenységekhez. Minden csoportnak sajátos a színvilága, mely a bútorok, textíliák, és kiegészítő tárgyak színének harmóniáját jelenti.
- Az óvoda esztétikumához szervesen hozzátartozik a gyermekek által készített rajzok, festmények "kiállítása". A munkákkal díszítjük a foglalkoztatókat és az öltöző helyiségeket is, így a szülők képet kapnak az óvodai rajzolás, festés módszereiről, anyagairól.
- Az óvoda és a csoportszobák külső megjelenése tükrözi az ünnepeket és az évszakok változását, valamint igazodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz. E díszítő munkában az óvodapedagógusok és a gyermekek együttesen vesznek részt. Pl.: terménykoszorú, adventi koszorú készítése, mézeskalácssütés, farsangi álarckészítés, luca-búza vetése, húsvéti tojásfestés stb.

- ❖ A gyermekek esztétikai fejlődésére nemcsak szűkebb környezetük hat, hanem befolyásolja a tágabb környezet is, pl.: a város, ahol él. Ősi település, ahol élünk. Városunkban sok, szép műemlék, nevezetesség található. Ezek megismertetése, a szépség megláttatása, a történelmi múlt felidézése a városban tett gyakori séták alkalmával lehetséges. Mindezek a gyermekeket a környezet iránti nyitottság és szemlélet felé vezetik, képesek lesznek a valóság esztétikai felismerésére, befogadására, megvalósítására és létrehozására.
- ❖ Az ábrázoló tevékenységek során beszéljenek érzelmeikről, fedezzék fel az elkészült alkotás, s a valóság, vagy a képzeletvilág összefüggéseit, s az ezzel kapcsolatos gondolataikat szóban is fejezzék ki.

Sikerkritérium:

- ✓ A gyermekek a téralakításban, képalkotásban, építésben egyéni módon jelenítsék meg élményeiket.
- ✓ Legyen igényük az alkotásra, önkifejezésre.
- ✓ Legyen jellemző alkotásaikra a formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- ✓ Nagy aktivitással vegyenek részt az őket körülvevő tér alakításában.
- ✓ Örüljenek alkotásaiknak és a közösen készített kompozícióknak.
- ✓ Élményeiket, elképzeléseiket képesek legyenek megjeleníteni a képi kifejezés változatos eszközeivel.
- ✓ Plasztikai munkáikra az egyéni elképzelések legyenek jellemzőek.
- ✓ Formaábrázolásuk tükrözzön változatosságot, váljanak képessé a jellemző jegyek hangsúlyozására.
- ✓ Vegyék észre és csodálkozzanak rá az esztétikailag szép látványra.
- ✓ Beszélgetés során tudják megfogalmazni érzéseiket, vegyék észre a változást környezetükben, s tudjanak beszélgetni az alkotásokról.
- ✓ Szívesen vegyenek részt az óvoda környezetének szépítésében, díszítésében.
- ✓ Önállóan és csoportosan is készítsenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

Mindennapos mozgás

A mozgásfejlődés során megfigyelhető a testi képességek fejlődése, úgy az ügyesség, gyorsaság, hajlékonyság, rugalmasság, helyes testtartás és a megfelelő mozgáskészség kialakulása.

Cél:

- Minden gyermek számára lehetőség biztosítása a fejlődésre, egyéni szükségleteiket és képességeiket figyelembe véve.
- A torna, a mozgásos játékok fejlesszék a gyermekek természetes mozgását, testi képességeiket, valamint alakuljon ki a tevékenységek közben a társra figyelés képessége.
- A mozgásos tevékenységek erősítsék az egészséges életmód kialakítását.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- A szervezet egészséges fejlődésének biztosítása, a motoros képességek fejlesztése, mozgáskészségek kialakítása; gondozás, edzés.

- Rendszeres, tervszerű ráhatás a szervezetre, mely a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával a személyiség sokoldalú képzését, a pszihomotoros képességek, a mozgáskészség kibontakoztatását, a mozgásműveltség fejlesztését szolgálja.

Feladat:

- A természetes mozgások (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és a testi képességek fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség) közben kialakítjuk a társra figyelés képességét.
- Hozzásegítjük a gyermekeket a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy-és kismozgások kialakulásához.
- A szervezet általános, sokoldalú képzésével a testi fejlődés biztosítása, teherbíró, ellenálló képesség valamint az egyes szervek teljesítőképességének fejlesztése.
- A mozgásszervek funkcionális tulajdonságainak javítása; a végtagok és a törzsizomzat erősítése; testi elváltozások javítása, a helyes testtartás kialakítása.
- A mozgásnak fontos szerepet biztosítunk az egészség megőrzésében, megóvásában. A mozgásos tevékenységek egészítsék ki a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.
- Segítse a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.
- Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelenjenek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
- A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek és szabad levegőn (minél többet), eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján meg kell valósulni.
- A test általános erejének növelése; a mozgásgyorsaság fejlesztése; az állóképesség növelése; a mozgásérzékelés, téri tájékozódási képesség, egyensúlyérzék, ritmus képesség, mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése.
- Mozgásjártasságok és készségek kialakítása; mozgásos cselekvések végrehajtási módjainak elsajátítása; szép kivitelezése.
- Játék-, verseny-, és mozgásigény felkeltése, kielégítése a mozgás megszerettetése. Váljon biológiai és kulturális szükségletté a testnevelés; a szervezet edzettsége és teherbíró képessége fejlődjön; versenyek szervezésével fejlesztjük a közösségi magatartást; a testnevelés tegye lehetővé az egészséges életmód kialakítását.

<u>A testnevelés a következő szervezeti formákban valósul meg:</u>

- Mozgásos tevékenységeket szervezett formában, minden korcsoportban naponta tartunk.
- Nem rendelkezünk tornateremmel, így a foglalkozásokat a szabadban, csoportszobában és az aulában vezetjük.
- Az egészséges testi fejlődés szempontjából legcélszerűbbnek tartjuk, ha a mozgásos foglalkozásokat kora tavasztól késő őszig a szabadban szervezzük. A szabad levegőn történő hosszabb ideig tartó futás – pihenőkkel - kiválóan alkalmas az állóképesség fejlesztésére.
- A mindennapos mozgás jelentős szerepet tölt be az óvodai nevelés feladatainak megvalósításában. Elsődleges feladatunk a gyermeki szervezet felfrissítése, a testi képességek fejlesztése, a szervezet edzése, az egészség megszilárdítása.

- Az óvodai testi és testnevelési feladatokat megvalósíthatjuk a mindennapos mozgás során és szabadidőben is. A feladatokat megvalósíthatjuk séták szervezésével, lehetőleg olyan területet választunk, amely alkalmas különböző testnevelési játékokra.

A mozgásos fejlesztések javasolt formái

- Állások; testfordulatok menet lépéstartással illetve ütemtartással; alakzatok, alakváltoztatások
- Szabadgyakorlati alapformájú szabad-, kézi szer -, társas-, padgyakorlatok.
- Természetes gyakorlatok: természetes járás, különböző járásmódok, egyszerű feladattal
- Futásgyakorlatok

Torna, atlétika, labdajátékok

Torna:

1.Természetes támaszgyakorlatok: kúszások, csúszások, mászások, egyensúlyozó járásgyakorlatok

2.Talajtorna gyakorlatok: gurulás a test hossztengelye körül, gurulóátfordulás előre, kézállás előgyakorlata, tarkóállás és gurulóátfordulás hátra előgyakorlata

3. Függésgyakorlatok: mászások különböző irányban, különböző szereken (felfele-lefele,balra – jobbra, után és túlforgással), lajhármászás, függés érintő-magas szeren és függésben, lábmozgások, lajhárfüggés

4. Szerugrások: mélyugrás, felfelé történő ugrás, néhány lépésből páros lábbal felguggolás szerre, nyuszi ugrás leterpesztéssel, zsugorkanyarulati átugrás

Atlétika:

1. Futások: lassú és közepes iramú futás, belegyorsuló futás, futás tempóváltoztatással, gyorsfutás állórajtból, a futómozgás technikai végrehajtását elősegítő és rögzítő futásgyakorlatok.

2. Ugrások: helyből távol és magas-ugrás, nekifutásból távol és magasugrás, ugrásokat előkészítő gyakorlatok.

3. Dobások: hajítás távolba kislabdával, babzsákkal; hajítás függőleges és vízszintes célba.

Léglabdával végezhető gyakorlatok:

1. Gurítás: egy és két kézzel helyben és tovahaladással, gurítás lábbal; gurítás társhoz kézzel, lábbal.

2. Feldobás – elkapás: feldobás kettő, elkapás két kézzel; feldobás egy, elkapás két kézzel .

3. Átadás: kétkezes alsó-, kétkezes felső és egykezes felső átadással.

4. Labdavezetés: járás közben különböző irányban, helyben, lassú futás közben.

5. Hajítás: függőleges és vízszintes célba.

Futó - fogó játékok, versengések, sorversenyek, váltóversenyek eszközzel és eszköz nélkül, a tanult mozgásformák alkalmazásával.

Sikerkritérium:

- ✓ Növekedjen teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá váljon.
- ✓ Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekedjen.
- ✓ Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartó legyen.
- ✓ Fejlődjön tér és idő - tájékozódó képességük.

- ✓ Szeressék meg és igényeljék a mozgást, kezdeményezzenek mozgásos játékokat.
- ✓ Egyéni-, páros, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével, s a szabályokat pontosan tartsák be, s figyeljenek társaikra.
- ✓ Tudjanak harmonikusan, összerendezetten, fegyelmezetten nagy-és kismozgásokat végrehajtani.
- ✓ Erőteljesen fejlődjék mozgáskoordinációjuk és finommotorikájuk.
- ✓ Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését képesek legyenek szándékosan irányítani.
- ✓ Értsék meg az egyszerű vezényszavakat.
- ✓ A természetes járást ütemes járással tudják váltakoztatni.
- ✓ Állórajtból kiindulva 20-30 métert fussanak.
- ✓ Talicskázzanak combfogással.
- ✓ Egyensúlyozzanak padmerevítő gerendán.
- ✓ Hátsó függőállásban lábmozgást végezzenek.
- ✓ Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt ugorjanak át. Ugrásukat a talajéréskor tudják fékezni.
- ✓ Kislabdát hajítsanak távolba.
- ✓ Labdát vezessenek helyben.

A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerése programunk értelmében azt jelenti, hogy a gyermekek a szűkebb és tágabb környezet felfedezése során olyan tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek, melyek lehetővé teszik a korunknak megfelelő biztonságos eligazodást, pozitív érzelmi viszonyulást a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.

Cél:

- Gyermekeink megismerjék és megértsék a körülöttük lévő világot. Ismereteik, tapasztalataik gyarapítása közben fel kívánjuk kelteni a környező valóság iránti érdeklődésüket, kíváncsiságukat, megismerési vágyukat, melyet a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk.
- Környezettudatos szemlélet kialakítása.
- Célunk, hogy a természet szeretetére neveljük a gyermekeket, úgy, hogy megismertetjük őket a természet közeli élettel, a természettel és ráirányítjuk figyelmüket a környezet szeretetére, megóvására. Fejlesztjük megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket úgy, hogy a tapasztalatszerzés mindig valódi környezetben történik. (Szabad természet, óvoda környezete, séták).
- Alakítani kívánjuk a kulturált élet szokásait, a helyes viselkedési módokat, a természeti- és társadalmi környezet iránti esztétikai fogékonyságukat.
- A gyermekek valósághűen tájékozódjanak szűkebb és tágabb környezetükben, képesek legyenek összefüggések felfogására, általánosítások, következtetések levonására, melyek fejlődésével gondolkodásuk rugalmasabbá válhat.
- Magatartásukban mutatkozzék meg hagyománytisztelet, az aktivitás, önállóság, önfegyelem, biztonságérzés, melynek hatására könnyebben átélik a cselekvés és megismerés örömét.
- Felkészítjük gyermekeinket arra, hogy társadalomban élünk, mely szűkebb környezetünkön keresztül hat ránk. Kiemeljük a különböző vélemények, értékítéletek egymásmellettiségét, mások véleményének,

érzéseinek tiszteletben tartását. Ezáltal az óvodás gyermek számára megtapasztalhatóak és megérthetőek a társadalmi folyamatok az egyszerű gazdasági kérdések. (Pl: vásárlás, megélhetés).

- Ismerjék meg a gyermekek a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- Kezeljük kiemelten a környezetvédelem, a környezeti problémák megoldásának lehetőségeit (udvartisztítás, fák, gondozása). Rávilágítunk arra, hogy a természet - társadalom - ember egymástól elválaszthatatlan egységet képeznek, mely már óvodáskorban is megérthető, megérezhető.
- A környezet megismerése közben szerezzenek a gyermekek tapasztalatokat mennyiségi, alakbeli, nagyságbeli, tér- és síkbeli viszonyulásokról. Fedezzék fel a közvetlen és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezet formai, mennyiségbeli világát. Érzékeljék környezetük esztétikumát, ismerjék meg jól közvetlen környezetüket.

Feladat:

- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Szerezzenek olyan tapasztalatokat, amelyek a környezetben való, életkornak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Ismerjék a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- Tevékenyen vegyenek részt a környezet megismerésében, melyhez biztosítunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására.
- A gyakori séták, látogatások alkalmával gyakorolják a helyes közlekedés szabályait. Sétáljanak buszmegállóhoz, vasútállomásra, közben tekintsék meg a személy- és teherszállító járműveket. Figyeljék meg a közlekedés irányítását, a közlekedési dolgozók munkáját, szerezzenek tapasztalatokat a szárazföldi- vízi- és légi közlekedésről. Gyakorolják a helyes viselkedés szabályait.
- Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, növényeit. Felhívjuk figyelmüket az időjárás változékonyságára és arra, hogyan védekezhetünk az időjárással szemben. Közösen gyűjtünk magvakat, terményeket környezetünk növényeiről, megtekintjük a piac gazdagságát. Ráéreztetjük a gyermekeket arra, hogy tudjanak gyönyörködni az évszakok jellegzetes szépségeiben, különböző időszakokban figyeljék meg a fákat, bokrokat, virágokat, fűféléket, zöldségféléket, gyümölcsöket, szántóföldi vetéseket. Tudják megkülönböztetni az őszi – téli – tavaszi munkákat, s ezzel kapcsolatosan végezzenek az óvodában olyan cselekvéseket, melyek kihangsúlyozzák az évszakok jellegzetességeit. (növények cseréphe ültetése, rügyeztetés, csíráztatás, hajtatás). Végezzenek egyszerű kísérleteket növényekkel, vízzel, levegővel, talajjal.
- A gyermekek a csoportban kialakított élősarokban tanulják meg gondozni az ott élő kisállatokat.

Programunk kiemelten kezeli a gyermekek környezettudatos nevelését, mely a négy évszak témaköreihez kapcsolódva megismerteti a gyermekeket a korszerű környezeti kultúra alapjaival:

- Halljanak a globális környezeti problémákról.
- Az évszakonként aktuális természetismereti, ökológiai, természet- és környezetvédelmi alapismeretek bemutatásával, végezzenek megfigyeléseket, vizsgálódásokat és tevékenységeket.
- Fedezzék fel a környezet- és egészségvédelem összefüggéseit.
- Ismerkedjenek meg a környezetbarát életmóddal.
- Alakuljanak ki a „Zöld szemlélet" alapjai.
- Halljanak a környezeti ártalmakról, egészségkárosító hatásokról, a gyógynövények gyógyító erejéről.
- Gyűjtsenek tapasztalatokat az energia- anyagtakarékos életmód szokásairól, a hulladékszelektálás és hasznosítás szükségességéről, a környezetszennyezés káros hatásairól.
- Emlékezzenek meg a környezeti kultúra jeles napjairól. / Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja, Takarítási Világnap, Az Állatok Világnapja /.
- Óvják és védjék közvetlen és közvetett környezetük rendjét és tisztaságát.

- Kiemelt figyelemmel foglalkozunk a család témakörével. Rávilágítunk arra, hogy a család a társadalom legkisebb egysége, s nyugodt légköre összetartó ereje, érzelmi biztonságot nyújt tagjai számára. Kiemeljük a család tagjainak megismertetését, a nagyszülők - szülők - gyermekek - testvérek viszonyát, a családtagok munkáját, feladatmegosztását, a nemi sztereotípiák elkerülésével. Rávilágítunk a családi kultúra, a családi értékek fontosságára, időtállóságára, hagyománytisztelő voltára, mellyel az életre nevelést alapozzuk meg.
- Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy látogassák meg közelben lakó csoporttársaikat, beszélgessenek a család tagjaival, audiovizuális felvételek, fényképek nézegetésével mutassák be otthonukat, családtagjaikat.
- Az emberi test fogalmának kialakítása nélkülözhetetlenül hozzájárul az én tudat fejlődéséhez. A gyermekeknek nemcsak a külső környezetben kell eligazodniuk, hanem ismerniük kell saját testüket, testrészeiket, azok működését és szerepét. Ehhez kapcsolódva fedezzék fel, hogy az ember eszközeit kezével fogja és irányítja, valamint munkáját gondolkodás által tervezi meg. Tapasztalják meg az érzékszervek funkcióját, védelmét, ápolását. Ismerkedjenek meg a kórházban, orvosi rendelőben, gyógyszertárban való viselkedési szabályokkal, tegyenek rövid látogatást ezekben az intézményekben.
- Ismerkedjenek meg természetes anyagokkal, gyűjtsenek olyan anyagokat, terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, melyek nemcsak az évszakokra, hanem az állatokra, növényekre, a talajra jellemzőek. A természet kincseit gyűjtsék össze, amit lehet, hasznosítsanak, barkácsoljanak belőle játékokat, dísztárgyakat. Audiovizuális felvételeken keresztül lássanak tájakat, melyek földünk jellegzetes felszíneit, tájait ábrázolják.
- Környezetükben ismerjék fel a színeket, azok árnyalatait. Idézzék fel különböző tárgyak, jelenségek színeit. Játékukban, ábrázolási tevékenységükben bátran használják ezeket.
- A naponta ismétlődő cselekvésekhez kapcsolódva ismerjék fel és nevezzék meg a napszakokat. Figyeljék meg az óvodai dolgozók munkáját napszakokhoz kötve: a naposok, felelősök munkáját és a saját testükkel kapcsolatos tevékenységeket.

- Gyermekeink megszerzett ismeretanyagukat egy sajátos hatásrendszerben élik meg. Nálunk a természet, az ember és a hagyomány szoros kapcsolatban van. Szeretnénk, ha hagyományainkat, népszokásainkat a gyermekek megismernék és a mindennapi élet tevékenységei során, gyakorolnák. Pl.: szüret, befőzések, sütés, jeles napokra készülődés, farsangi mulatság, karácsonyi készülődés, stb.
- Miközben gyermekeink felfedezik az őket körülvevő környezetet, olyan tapasztalatok, élmények birtokába jutnak, melyek segítséget nyújtanak a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Mindezeket szóban jelenítsék meg, próbálják gondolataikat összefüggő egységekben kifejezni, beszéljenek a látottakról, tapasztaltakról bátran.

Sikerkritérium:

- ✓ Rendelkezzenek elemi ismeretekkel önmagukról (név, születési hely, idő, lakcím, szülők foglalkozása, munkahelye) és környezetükről.
- ✓ Ismerjék a szűkebb környezetben található intézményeket.
- ✓ Ismerjék és gyakorolják, a közlekedési szabályokat, ismerjék fel a közlekedési eszközöket. Tudják megkülönböztetni a szárazföldi - vízi és légi közlekedési eszközöket.
- ✓ Ismerjék fel és nevezzék meg a különböző színárnyalatokat.
- ✓ Tegyenek különbséget az évszakok között, ismerjék fel az öltözködés és időjárás összefüggéseit.
- ✓ Tudják megkülönböztetni a napszakokat.
- ✓ Ismerjék környezetük növényeit, gyakorolják a növénygondozást.
- ✓ A háziállatok, vadállatok, madarak, bogarak gyűjtőfogalmának biztonságos használata.
- ✓ Ismerjék és szeressék az őket körülvevő tágabb és szűkebb természeti környezetet.
- ✓ A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élménye, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékei épüljenek be személyiségükbe, gazdagítsa ismereteiket, érzelmeiket, szociális érzékenységüket.
- ✓ Alakuljanak ki azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ✓ Védjék a természetet, az állat és növényvilágot.
- ✓ Legyenek tisztában a Föld környezeti problémáival, a környezeti ártalmakkal és az ember környezetbarát szemléletmódjával.

A külső világ mennyiségi és formai megismerése

Cél:

- A gyermekek aktívan, érdeklődéssel, cselekvően szerezzenek tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A környezet megismerése során a gyermekek jussanak matematikai tartalmú tapasztalatok birtokába, és azokat tevékenységeikben alkalmazzák. Ezáltal ismerjük meg aktivitásukat, érdeklődésüket, beszédüket és világosan észlelhető matematikai összefüggésekre, különbségekre, változásokra hívjuk fel figyelmüket.
- Matematikai tapasztalatok gazdagítása, matematikai alapfogalmakkal megismertetése, melyek folyamatosan épüljenek be gondolkodásukba, tevékenységükbe

Feladat:

- A gyermekek logikus gondolkodásának, problémamegoldó képességének, feladat-megoldási önállóságának, és szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése. Ezáltal objektíven megismerhetik a világot, képessé válnak problémák meglátására és megoldására.
- Játékos módon, cselekedtetéssel jussanak az ismeretszerzéshez. Sok feladatot páros- és mikro csoportos formában oldjunk meg.
- Differenciált, egyénre szabott feladatadás, így fejlesztve a gyermekek egyéni képességeit. Figyelembe véve munkatempójukat, teherbíró képességüket.
- Pontosan megfogalmazott gondolatokkal, célirányos feladatadás.
- A fejlesztések során olyan problémahelyzetek teremtése, melyekkel gondolkodásra és feladatmegoldásra késztetjük a gyermekeket.
- Programunk szerint a gyermekek a környezeti világról a nap bármely percében szerezhetnek ismereteket, tapasztalatokat. Feladatunk az, hogy észrevegyük azokat a helyzeteket, amelyekben fejleszthetjük a matematikai képességeket, és ismereteket nyújthatunk a környezetről.
- Gondoskodnunk kell a környezeti tevékenység megismerésénél, hogy megfelelő alkalom, idő, hely és eszköz álljon rendelkezésre az ismeretszerzéshez.
- Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.
- Alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-sík és mennyiségszemléletük.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességeik kialakulásának elősegítése.
- A gyermekek fejlesztése, a közvetlen tapasztalatszerzés hetente történjen, melyen minden gyermek aktív részvételére számítunk. Majd az itt szerzett általános ismereteket beépítjük az egész óvodai tevékenységbe.

A fejlesztés tartalma:

- Fokozatosan ismerkedjenek meg a tárgyak térbeli kiterjedésével. Végezzenek összehasonlításokat, melynek során tárgyakat válogassanak, osztályozzanak, rendezzék halmazokká tulajdonságaik szerint. Mindenféle tulajdonság szerepet kaphat a válogatásban, melyet a gyermek érzékel és könnyen észrevesz.
- Összemérés hosszúság, irány, jelzett hosszméret, tömeg, űrtartalom szerint.
- Határozott utasításra legyenek képesek meghatározott számosságú halmazokat képezni. Azokat színük, formájuk alapján sorba rendezni, szavakkal fejezzék ki az elvégzett műveleteket.
- Ismerjék fel a hamis- és igaz relációkat, és azokat tudják változtatni.
- Környezetükben fedezzék fel a gömb, a téglatest, a kocka alakú tárgyakat, valamint a tárgyakon a kör, a téglalap és négyzet alakú síkidomokat.
- Számfogalmuk a tízes számkörben biztos legyen, a halmazok elemeit, ismerjék fel, rendezzék sorba, s az elemek helyét a sorban sorszámnévvel jelezzék.
- Halmazokat egyesítsenek, bontsanak, növeljenek, csökkentsenek. (Több, kevesebb, ugyanannyi). Hasonlítsák össze becsléssel, párosítással. Cselekvéssel hozzanak létre mennyiségeket, tudják azok számszerűségét megállapítani.
- Értsék a térbeli viszonyokat jelentő névutókat és a beszéd folyamán alkalmazzák azokat.
- Ismerkedjenek meg a tömeg és az űrtartalom mérésével.

Sikerkritérium:

- ✓ Legyenek képesek matematikai jellegű problémákról gondolataikat elmondani, egymás állításait megítélni.
- ✓ Tudjanak tulajdonság szerint válogatni, sorba rendezni, kiegészíteni.
- ✓ Helyesen használják a halmazokkal kapcsolatosan az összehasonlítást kifejező szavakat (hosszabb, rövidebb, több, kevesebb...stb.).
- ✓ Tudjanak összemérni párosítással, színekkel, nagysággal.
- ✓ Tudjanak előállítani különböző elemekből rendezéssel, bontással többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- ✓ Legalább 10-ig számláljanak tárgyakat.
- ✓ Azonosítsanak más helyzetben egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- ✓ Legyenek képesek geometriai tulajdonságok alapján térbeli és síkbeli alakzatok szétválogatására.
- ✓ Tudják megkülönböztetni a jobbra, balra irányokat, helyesen használják a helyzeteket kifejező névutókat. (alá, fölé, közé, mellé...stb.)

Munka jellegű tevékenységek

A gyermeki munka örömmel, szívesen végzett játékos tevékenység, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége; a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze.
A gyermek hasonlítani akar a felnőttre, ezért munkatevékenységét is utánozza. Az utánzás miatt rendkívül fontos a felnőtt mintaszerű viselkedése és pozitív viszonya a munkához.

Cél:

- A gyermek a munka során sajátítsák el azokat a jártasságokat, készségeket, képességeket, a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják.
- Legyen a személyiségfejlesztés fontos eszköze, domináljon a cselekvő tapasztalatszerzés, az egymásra figyelés, a megbecsülés.
- Nyugodt légkör biztosítása, hogy kitartással végezhessék el a tevékenységet.
- A mindennapi tevékenységekben, s a hagyományőrző tevékenységek gyakorlásán keresztül pozitív attitűddel forduljanak a munkatevékenységekhez, az elvégzett sikeres munka jelentsen nekik örömet, megbecsülést. Meg kívánjuk alapozni a munkaerkölcs, a felelősségérzet megjelenését a gyermeki személyiségben.
- A munka legyen a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- A gyermekek együttműködésének, szervező képességének fejlesztése.
- Jussanak el gyermekeink a kitartás szintjére, vagyis a célirányos kötelezettségvállalás befejező mozzanatáig.
- A gyermeki „kipróbálási vágy" kielégítése, mellyel kezdeményező készségüket formáljuk.
- Az óvodapedagógussal kialakult érzelmi kapcsolat, a megerősítés motivációja ösztönözze a gyermekeket a munka jellegű tevékenységek céltudatos végzésére.

<u>Óvodánkra jellemző gyermeki munka fajtái:</u>
önkiszolgáló munka, alkalomszerű munkák, növények, állatok gondozása, naposi munka.

Feladat:

- A munka és munka jellegű játékos tevékenységek cselekvő tapasztalatszerzés útján valósuljanak meg.
- Nyugodt légkör biztosítása, hogy kitartással végezhessék el a tevékenységet.
- Legyen önként, örömmel, szívesen végzett aktív tevékenység; fontos az állandó megerősítés.
- Váljon a tapasztalatszerzésnek, a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos eszközévé.
- A közösségi kapcsolatok fejlesztése, a kötelességteljesítés alakítása. Ösztönözzük a gyermekeket saját és mások reális elismerésére.
- A munka tudatos pedagógiai szervezése, konkrét, reális, a gyermekhez mért fejlesztő értékelése.
- Az önkiszolgáló munkára a gyermeket az önállóság igénye ösztönzi. Az önkiszolgáló munkákkal (étkezés, öltözködés, tisztálkodás, terítés) komplex módon történjen a gyermekek fejlesztése, mellyel a mozgáskoordinációt, az önállóságot, az akarat kibontakozását segítjük elő. Alakítsuk ki, erősítsük a gyermek feladattudatát, felelősségtudatát. Ügyesebbek, bátrabbak és aktívabbak lesznek az önkiszolgálás során.
- Az alkalomszerű munkák járuljanak hozzá az időészlelés kialakulásához. A játékelrakás időről időre ismétlődő tevékenység. Az alkalomszerű, felelősi munkáknak szerepük van még a közösségi érzés kialakulásában és az érzelmek, empátiás készség fejlődésében is. (Segítés az óvodapedagógusoknak, ajándékkészítés különböző alkalmakra, megbízások teljesítése, teremrendezés, játékjavítás, mosdófelelős).
- A növények, állatok gondozása során a gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése. Ismerjék meg a növények, állatok külső-, belső tulajdonságait, a természet törvényszerűségeit, az ok-okozati összefüggéseket.
- A naposi munka biztosítson lehetőséget -középső csoporttól- a közösségi érzés, a felelősségérzet, a feladattudat, kötelességtudat alakítására. Alakuljon ki az együttműködés a társakkal, fejlődjön a társas viszony és a mozgáskoordináció. Az önállóságra nevelés feladatainak megoldását különösen erősíti a naposi munka. Az önállóság nemcsak az egyes feladatok önálló elvégzését jelenti, hanem egyszerű szinten a munka önálló megszervezését is. A naposi munka igen jó alkalom a bírálati és önbírálati készség fejlesztésére és a rendszeretet iránti fogékonyság fokozására.
- A gyermekmunkára jellemző, hogy külső kényszer veti fel, a munka eredménye mérhető. A gyermek munkáját felelősséggel végezze, a munkavégzéshez alaposabb ismeretekre, fejlettebb készségekre van szüksége. A gyermek tevékenységi vágya, a felnőtthöz való viszonya, utánzási vágya, önállósági törekvése, valamint a feladatok elemi szintű megértése, nélkülözhetetlen eleme a munkavégzésnek.
- A munka során értsék meg az egyszerű, tevékenyégre vonatkozó utasításokat, s az ezzel kapcsolatos gondolataikat osszák meg társaikkal és a felnőttekkel egyaránt.

Sikerkritérium:

- ✓ A gyermekmunka váljon önként, örömmel, szívesen végzett aktív tevékenységgé.
- ✓ Munkájuk által váljanak a közösség elismert, megbecsült tagjává.
- ✓ Reálisan értékeljék saját és mások tevékenységét.
- ✓ A naposok feladatai bővüljenek: önállóan tegyék fel az asztalterítőket, vegyék elő és osszák ki az étkezéshez szükséges eszközöket, és esztétikusan rendezzék el az asztalon.
- ✓ Vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, rendezésében, a játékszerek tisztításában.
- ✓ Ünnepekre készítsenek ajándékokat.

- ✓ Folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit. Terméseket, magvakat gyűjtsenek. A magvakat önállóan cserépbe ültessék el. Folyamatos feladatukká váljon az udvar rendezése: a falevelek összegereblyézése, az udvari járdák tisztántartása. (Ehhez biztosítunk kisméretű eszközöket: lombsöprű, kislapát, vödör, gereblye). Segítségüket a fű gondozásában is örömmel vesszük. Télen részt vállalhatnak az udvaron a hó eltakarításában.
- ✓ Az élősarokban, az állatok gondozásába az óvodapedagógus irányítása és felügyelete mellett kapcsolódjanak be.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A képességeket, a magatartást, a tanulás iránti vágyat a motiváció fejlődését és a cselekvéses ismeretszerzést is magában foglalja.

Cél:

- Elsődleges az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Elősegítjük a gyermek teljes személyiségének fejlődését.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során építés a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és a felidézés óvodáskorban gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődjön. A valóságos cselekvés mellett kialakítjuk a belső, gondolati képeket és ez által a megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű gondolkodás szintjére.
- A gyermekek a cselekvéses műveleteket, összefüggéseket a beszéd szintjén legyenek képesek megérteni. A szóbeli kifejezést kiemelten kezeljük, hiszen az értelmi képességek kifejezésének fontos eszköze.
- Változatos tevékenységek közben a tanulás adjon lehetőséget az érdeklődés felkeltésére, a tapasztalatszerzésre, a gondolkodás örömének, átélésére, az alkotásra.
- A tanulási folyamattal a gyermekek világképe pozitív irányú alakulásának befolyásolása.

Feladat:

- Programunk értelmében a tanulás folyamatos utánzáson alapuló tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre. A nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósuljon meg.
- Tanulást támogató környezetet megteremtése, építés a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltételeinek biztosítása. A gyermek cselekvő aktivitására építve nyújtsunk lehetőséget a közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalásra, a felfedezés örömére, kreativitásának erősítésére.
- Biztosítsuk a tanulás különböző formáinak megvalósulását: utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás; spontán, játékos tapasztalatszerzés; cselekvéses tanulás; a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés; az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés; gyakorlati problémamegoldás által.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

- Minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék, ezért egyéni fejlettségüknek megfelelően, differenciált feladatadással ösztönözzük őket a problémák helyes megoldására.
- A tanulás legyen játékos, mely fokozza az érdeklődést, kitartást, gondolkodást.
- Programunkban a tanulás tartalma a következő tevékenységformákban jelenik meg: játék-, verselés, mesélés-; ének, zene, népi játék, tánc-; rajzolás-, mintázás-, kézimunka-; mindennapos mozgás-, külső világ megismerése-, munka jellegű tevékenységek.
- A helyi sajátosságokat figyelembe véve adjunk lehetőséget arra, hogy nevelési céljaink érdekében a gyermekek fejlettségét figyelembe véve az óvodapedagógus maga választhassa meg csoportjának tematikáját. A tervezésnél vegyék figyelembe, hogy az új tapasztalatok szorosan kapcsolódjanak a már megszerzett tudáshoz.
- A fejlesztések anyagának tudatos feldolgozása járuljon hozzá a sikeres, tervszerű ismeretnyújtáshoz, cselekvéses tanuláshoz.
- A tanulási tevékenység során alakuljon ki gyermek és felnőtt között a kölcsönös kommunikáció. A felnőtt egyértelmű, világos feladatadásával tegye a gyermek számára érthetővé a megoldandó helyzetet. A gyermek bátran forduljon kérdéseivel, észrevételeivel a felnőtt felé. A cselekvés során, ha szükséges, érthető kifejezésekkel segítse a jó megoldás létrejöttét.
- Kezeljük kiemelten a gyermekek fejlődésének segítését, mely által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

A szervezett tanulás formái lehetnek kötetlenek, közvetve kötöttek és kötöttek. E fejlesztések hatást gyakorolnak a gyermekek magatartására, alkalmazkodó képességére, pozitívan hatnak figyelmükre, türelmükre. Óvodai életünkben a tanulás munkaformái: egyéni, páros, mikrocsoportos, csoportos szinten valósulnak meg.

Óvodánkban a fejlődés nyomon követésének dokumentumai:

- gyermekekről vezetett fejlődési napló, mely tartalmazza a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségi mutatóit,
- az évenként beiktatott, a gyermekek fejlődéséről szóló mérések, gyermeki elégedettség mérés
- a csoportnaplókban található nevelési tervek, értékelések, napi bejegyzések,
- a fejlesztő pedagógus, utazó gyógypedagógus gyermekekre szóló egyéni tervezése, értékelése,
- a fejlesztő pedagógus által a nagycsoportosok körében végzett DIFER mérések (tagóvodában),
- a logopédus által végzett szűrések, fejlesztések.

Sikerkritérium:

- ✓ Jussanak el a gyermekek arra a szintre, hogy a spontán ismeretszerzés tudatos ismeretszerzéssé alakuljon át.
- ✓ A cselekvéses tanulás során jelenjék meg a képszerű fogalmi gondolkodás, melynek segítségével az értelmes, választékos beszéd váljon mindennapossá.
- ✓ A tanulás folyamatának alakulásában jelenjen meg a figyelemösszpontosítás, a megosztott figyelem, a feladattudat, a kitartás és a szorgalom, amely hozzá segíti a gyermekeket az alapkultúrtechnikák elsajátításának képességéhez.
- ✓ Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett jelenjen meg a szándékos bevésés és felidézés, nőjön a megőrzés időtartama, s a felismerés mellett kapjon egyre nagyobb szerepet a felidézés.

- ✓ Jelenjen meg a szándékos figyelem, növekedjék a figyelem időtartama, terjedelme, váljon könnyebbé megosztása és átvitele.
- ✓ A cselevő-szemléletes és képi gondolkodás mellett jelenjék meg az elemi fogalmi gondolkodás is.
- ✓ A kialakuló feladattudat nyilvánuljon meg a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében, kitartásában, munkatempójában.
- ✓ Hat éves korra, az óvodáskor végére, a gyermek érje el az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Jussanak el az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

<u>A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél</u>

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

<u>Az egészségesen fejlődő gyermek</u>

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

III. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Cél:

- Óvodán belüli prevenció megszervezése, végrehajtása.
- Az óvodában adódó gyermekvédelmi esetek vizsgálata környezeti, családi, intézményi szinten.
- A gyermekek problémáinak felismerése, kezelése, feldolgozása.
- A felszínre hozott gondok orvoslása a helyi társadalom gyermekvédelemben érintett társszerveivel, szakembereivel együtt.
- A gyermekeket megillető jogok, és ellátások biztosítása, amelyeket az intézmény számára a vonatkozó jogszabályok és rendeletek előírnak.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, majd prevenciós, feltáró és problémákat megszüntető tevékenységek végzése.
- Az óvodás gyermekek hátrányos megkülönböztetése ne jelenjen meg semmilyen formában az óvodai élet során.
- Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

A pedagógiai programban kitűzött feladatokat folyamatosan, minden pedagógus végzi az óvodavezető ellenőrzésével.

- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő- óvó intézkedésekre javaslatot tesz.
- Új óvodások befogadását elősegíti, beilleszkedésüket zökkenőmentessé teszi.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri.
- Szükséges esetekben családlátogatást végez.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismeri, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kéri.
- A feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készít és végrehajtja.
- A felzárkóztatást megszervezi.
- A tehetséggondozást megvalósítja, elősegíti.
- Az integrált nevelést elősegíti a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi a hiányzást.
- Minden rendelkezésére álló eszközzel segíti a gyermek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel való együttműködési kapcsolat kialakítására törekszik, elősegíti a szülői szerep eredményesebb betöltését.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a Szakértői Bizottsággal, a gyámhatósággal, a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, feljegyzi a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét. Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait.

IV. A szülő, a gyermekek, a pedagógus együttműködésének formái és az óvoda kapcsolatai

Kapcsolat a szülői munkaközösséggel és a szülőkkel

Cél:

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, szolgálja a gyermekek fejlődését.
- A szülők támogatásának megnyerése, melyhez szoros kapcsolat, bizalom és nevelési összhang szükséges.
- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével, olyan segítségnyújtás adása, mely a családhoz illesztett megoldásokat, az intervenciós gyakorlatot veszi figyelembe.
- A szülői elégedettség állandó figyelemmel kísérésével, az igények beépülése nevelési folyamatainkba.

Feladat:

- A szülők törekedjenek arra, hogy megismerjék óvodánk nevelési elveit és módszereit, s a megvalósításban aktívan közreműködjenek.
- Kölcsönös információáramlás segítése a szülői szervezet megbízott tagjai és a szülők között.
- Az óvoda legyen nyitott a szülők előtt bármikor, kivétel, ha foglalkozások folynak. Nálunk természetes a szülőkkel való napi találkozás, amely elegendő egy problémafelvetésre, vagy egy időpont egyeztetésre.
- Aktív együttműködések során nyerjenek bepillantást a szülők az óvodában folyó munkáról, mely kölcsönös információcserére ad lehetőséget.

  A találkozások gyakori formái a napi találkozások, családlátogatások, szülői értekezletek, fórumok, pedagógiai előadások, fogadó órák, nyílt napok, óvodai ünnepségek, műsoros estek, sportvetélkedők, játszóház, kirándulások
- Minden évben a csoportok tartsanak nyílt napot egy-két alkalommal, mely mindig az érdeklődés középpontjában áll. Ekkor foglalkozásokon és az egész délelőtt folyamán végig kísérhetik gyermekeik tevékenységét, megfigyelhetik, hogyan viselkednek a közösségben, és feladataikat mennyiben tudják megoldani.
- Kapjon minden szülő rendszeres tájékoztatást gyermeke fejlődéséről

Sikekritérium:

- ✓ Létrejön az összhang az óvodai és családi nevelés között, melyek egymást alkotó módon erősítik.
- ✓ Az együttműködés értéke a találkozások tartalmában is nyilvánuljon meg.
- ✓ A szülők maguk is innovatív ötletekkel álljanak elő, bátran tegyenek fel kérdéseket bizonyos ügyekben a vezetőnek.
- ✓ Közösen szervezett gyermek és felnőtt programok 90%-os érdeklődéssel.

Társadalmi, közéleti kapcsolataink

Cél:

- Az óvoda nevelőmunkájának elősegítése és társadalmi megbecsülése érdekében az óvoda tartson kapcsolatot az óvodába lépés előtt, s az óvodai élet során, valamint az óvodai élet után a gyermek életét meghatározó szerepet betöltő intézményekkel.
- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

- Szoros munkakapcsolatot kialakítása a bölcsődével, az általános iskolával egyaránt. Ennek kezdeményezője az igazgató, de aktívan részt vesz ebben a nevelőtestület.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében, a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszünk és lehetőség szerint szakmai kapcsolatot igyekszünk fenntartani.
- Kapcsolatrendszer bővítése a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményeivel, elsősorban a külhoni magyar óvodákkal.
- Kiemelt kapcsolat ápolása a társintézményekkel, óvodákkal, módszertani, pedagógiai előadások, látogatások szervezése.
- A Szakértői Bizottság intézményeivel kialakított jól működő kapcsolat fenntartása, mely megnyilvánul előadások tartásában, problémás helyzetek megbeszélésében, kölcsönös segítségnyújtásban.
- Jó kapcsolat kialakítása a szociális intézményekkel, a gyermekjóléti szolgálatokkal, a gyermekotthonokkal, egészségügyi, valamint közművelődési intézményekkel.
- Az óvodai szociális segítő munkatárs tevékenységének elősegítése a szülők, a gyermekcsoportok, s az óvodapedagógusok körében. Hiteles, rendszeres információcserére törekvés.
- Folyamatos a kapcsolat a védőnővel, a fogorvossal. Előadásaikkal segítik a szülőket a helyes, egészséges életmód kialakításában.
- Folyamatos kapcsolat tartás a VOKE Vörösmarty Mihály Művelődési Házzal, a Mesterségek Házával, a Budai Úti Tagkönyvtárral, Vörösmarty Színházzal, múzeumokkal.

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

SZMJV Önkormányzata; SZMJV Egészségügyi, Oktatási és Szociális Intézményi Iroda; SZMJV Gyermekvédelmi Iroda, SZMJV Gyámhivatal, SZMJV Humán Közszolgálati Szakbizottság, Önkormányzati területi képviselők, SZMJV Humán Szolgáltató Intézete, FVMPSZ Vármegyei Szakértői Bizottsága, Székesfehérvári Családsegítő és Gyermekjóléti Központ, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, Foglalkozás- egészségügyi Szolgálat, Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

Sikerkritérium:

- ✓ A társadalmi és közéleti kapcsolatok alakulása elősegíti nevelőmunkánk pozitív alakulását, valamint társadalmi megbecsülésünket.
- ✓ A már kialakult, jó kapcsolatrendszer kedvező hatású dolgozóink, s gyermekeink számára.
- ✓ A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményeivel, a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolattartás elősegíti a nemzeti kultúra, a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés kialakulását.
- ✓ A kapcsolatteremtés által intézményünk ismertté, népszerűvé válik városunkban.
- ✓ Partnereink elégedettsége pozitívan hat munkakedvünkre, eredményeinkre, a nevelés egészére.

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink

- Hagyomány a nevelési év végén a csoportonkénti évzáró műsor, ahol a gyermekek természetesen az egész évben megismert verseket, népi mondókákat, rigmusokat, játékokat, dalokat adják elő. A gyermekek számára eddig még soha nem volt fárasztó, mindig figyelembe vettük a kicsik teherbíró képességét.
- Vannak ünnepélyeink, melyek megtartásának módjáról dönthet a nevelőtestület, hogy közösen vagy csoportonként ünnepli. (Karácsony, Farsang, Húsvét, 1848. március 15.)
- Évtizedes hagyománya van már csoportonként a gyermeki születésnapok megünneplésének. Az egymás iránti figyelmesség, törődés a fő célunk. Az ünnepeltet kedves verseivel, mondókáival, dalaival és meséjével köszöntjük fel, ő pedig egy kis édességgel kedveskedik vendégeinek.
- Ezek a szép, különleges alkalmak több színt és változatosságot jelentenek az évek során.
- A hazafias ünnepek megtartása az értelmi és érzelmi nevelésen túl még a fegyelemre nevelésben is nagy szerepet játszik. Az ünnepségek lehetőséget nyújtanak a nyilvánosság előtti szereplésre, mely erősíti a gyermekek szereplési és öntevékenységi vágyát. Alkalmasak ezen ünnepek nagy történelmi eseményekre és személyekre való emlékezésre.
- Óvodánkban nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek életkorának, értelmi-érzelmi világának megfeleljenek az ünnepek, évfordulók és a nyilvános szereplések.

- Aktívan részt veszünk különböző rajzversenyeken, mese- és versmondó versenyeken, ahonnan értékes díjakat hozhatnak el kis neveltjeink. Minden évben megyei vagy városi rajzpályázatot hirdetünk és színvonalas díjátadó ünnepséget rendezünk, gyakori a sajtóban való megjelenésünk is rendezvényeink vagy épp rajzpályázatokon más közösségi programokon való részvételünk okán. Néhány csoportszoba falát díszítik a nyertes képek, melyek igen közel állnak mindannyiunk szívéhez.
- Minden karácsonykor, anyák napján a nagycsoportosok műsorral kedveskednek az idősek otthona lakóinak, részt veszünk a városi gyermekkarácsony műsorán, a karácsonyváró ünnepi műsoron a Városháza előtti színpadon, valamint eleget teszünk alkalmankénti társadalmi felkéréseknek. A felsorolt események mind segítenek abban, hogy óvodásaink megismerkedjenek és beilleszkedjenek a körülöttük lévő társadalomba, a közélet forgatagába.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az Árpád Úti Óvoda 2026/2027. nevelési évre vonatkozó munkatervét a nevelőtestület 2026. augusztus 31-én tartott évnyitó értekezletén egyhangúan jóváhagyta, mely 2026. szeptember 01. napján lép hatályba.

Székesfehérvár, 2026. augusztus 31.

Magony Henriett
igazgató

ÁRPÁD ÚTI ÓVODA * Székesfehérvár, Árpád u. 5. *

1. Melléklet

VÍZIVÁROSI TAGÓVODA HAGYOMÁNYŐRZŐ – „ÍGY TEDD RÁ!" PROGRAMJA				
Ütemez és, időkeret	**Hagyomá nyőrző program, tevékenys ég**	**Tartalom, cél, feladat**	**Javasolt dalanyag, játékok, mondókák**	**Fejlesztési terület, készségek, képességek**
		ŐSZ KINCSEI ***szeptember – október - november***		
Szeptember október	**Szüret**	**Tartalom:** Tavasztól őszig a gyümölcsösökben a gazdák szőlőcsősz őrizetére bízták a szőlőket. A szőlő beérésével elkezdődtek a szüreti munkák, a szüreti szokások a szőlőszedés befejezéséhez kapcsolódnak. A szüret a kisparaszti gazdaságokban segítséggel végzett társas munka. **Cél:** Ismertessük meg a gyermekekkel a szürethez kapcsolódó hagyományokat. **Feladat:** A gyermekek világában, játékában dalokon, mondókákon keresztül jelenjenek meg a szüreti szokások.	***Dalos játék:*** Án-tán titiom Lopom uram szőlőjét Elszáradt a szőlő Ajtó, ablak nyitva Vizet viszek Kőrösi kerepesi ***Mondóka:*** Kiszámoló Egy, kettő, három Á,bé, cé, dé	Mozgás-éneklés összekapcsolása Táncos mozdulatokkal mozgáskészség fejlesztése, téri irányok gyakorlása. Dalok lüktetésének követésével ritmusérzék fejlesztése. Egyenletes járás, kör megtartásával téri tájékozódás fejlesztése. Tempóváltással ritmusérzék fejlesztése. Koncentráció, gyorsaság fejlesztése. Szerepvállalás erősítése. Mondókákkal beszédkészség fejlesztése, szöveg mozgás összehangolása. Alkalmazkodás, együttműködés erősítése.
Október 9.	**A magyar népi játék napja**	**Tartalom:** Szóljon egy nap a játékról, pedagógiáról, értékről és legfőképpen a gyerekekről! A világ minden pontján az önfeledt játéké legyen a főszerep. **Cél:** Ismertessük meg gyermekeinkkel a magyar népi játék sokszínűségét, értékét, élményét! **Feladat:** Népdalokkal, népi dalos játékokkal, tánccal tegyük színesebbé a hétköznapokat. Változatos tevékenységek biztosítása.	Minden évben az ÍTR! programgazda által kiválasztott mondóka, ill. dalanyag, mozgásfejlesztő játékok kerülnek megismertetésre.	Mozgás-éneklés összekapcsolása Táncos mozdulatokkal mozgáskészség fejlesztése Mondókázással testtudat, testséma fejlesztése. Szabálytudat erősítése. Lépéssel, járással nagymozgás fejlesztés.
Október 26.	**Dömötör nap**	**Tartalom:** Szent Dömötör, avagy Demeter a pásztorok patrónusa volt. A IV. században élt, s a keresztényüldözések idején katonatisztként, október 26-án vértanúként halt meg, mivel a pogány istenek tiszteletét megtagadta. Dömötör napját juhászújévnek is nevezték, mert sokfelé ezen a napon számoltak el a juhászok gazdáikkal,	***Dalok:*** Pécsváradi nagyvásáron Kisugró Árva Panni húgom Én elmentem a vásárba A csengeri piacon Dombon törik a diót Erre csörög a dió ***Mondóka:*** Hogy ez a tyúk	Párbeszédekkel kifejezőképesség, kommunikáció fejlesztése. Szerepvállalás erősítése. Forgással motoros képességek fejlesztése. Szem-láb koordináció erősítése. Auditív percepció erősítése.

		meghosszabbították vagy megszüntették a szolgálataikat. A juhászok elszámolását bezáró mulatságot nevezték juhászbálnak, és dömötörö zésnek is. A Dömötör napi vásárokban az emberek beszerezhették téli ruháikat, a télire való zöldségeket, diót, gesztenyét. **Cél:** E jeles ünnep újraélesztése oly módon, hogy figyelembe vesszük az óvodás gyermekek életkori sajátosságait. **Feladat:** Játékos formában gyakoroltatjuk a gyermekekkel a vásárlást, vásári szokásokat. Társas kapcsolatok erősítése.		Mondókázással beszédértés, beszédészlelés fejlesztése.
November 11	**Szent Márton napja**	**Tartalom**: A legenda szerint Szent Márton a ludak óljába bújt, hogy ne válasszák meg püspökké, de a libák gágogása elárulta őt. Ezen a napon már le lehetett vágni a tömött libát, amit Szent Márton lúdjának neveztek. Úgy gondolták, hogy „Aki Márton napján libát nem eszik, egész éven át éhezik."A liba fehér csontjának méretéből és színéből pedig az időjárásra jósoltak.(hosszú-fehér- havas tél, rövid-barna- sáros tél. Az ország számos területén nagy lakomákat rendeztek egészség és bőségvarázsló céllal. Ezen a napon kóstolták meg az újbort. **Cél**: Ismerkedjenek meg a gyermekek életkoruknak megfelelő szinten a Márton nap hagyományaival. **Feladat**: Szent Márton legendájának megismerése. Libás mondókák, dalos játékok megismerése, eljátszása az életkoruknak megfelelő szinten.	Zöld könyv: - Nyisd ki Isten - Egy, kettő, három - Gyertek haza ludaim - Héja, héja vaslapát - Kacsa, liba Ünnepes könyv: - Hatan vannak - Ki libámat elviszi - Egyél libám - Gyertek haza ludaim - Egy, petty, libapetty - Elhajtanám a libám - Sárga a liba begye - Nyolcan vannak Ünnepes - Rétibe és kapiba Tábor II. - A gúnárom fekete	**Motoros képességek:** Állóképesség, gyorsaság, forgás, lépés, járás, futás, térbeli tájékozódás, ritmusérzék, egyenletes lüktetés, kéz-láb koordináció Körtartás, irányváltás. **Értelmi képességek**: Koncentráció, figyelem, fogalomismeret, feladatértés, feladattartás, emlékezet, képzelet, fantázia, szabálytudat, szabálytartás, problémamegoldó képesség. **Kommunikációs képességek**: Beszédértés, beszédészlelés. Helyes beszédlégzés, szókincsbővítés, kifejezőkészség, hangerő, hangsúly, hanglejtés. Érintés, tekintet, testtartás. **Szociális képességek**: Együttműködés, alkalmazkodás, közösségi érzés, gátlás-oldás, tolerancia, énkép, önismeret, konfliktusmegoldás, szociális érzékenység, kudarctűrő képesség, segítőkészség.
November 30.	András nap	**Tartalom:** A néphagyomány Andrást is a „fehér lovon járók", havat hozók közé sorolja. Legjelentősebb házasságjósló nap volt. A lányok András napon pogácsát sütöttek,	Ünnepes könyv: - Pécsváradi nagyvásáron - Házasodni szeretne a szomszéd Gyurka - Szövöm, szövöm szép	**Motoros képességek:** Lépés, járás, futás, páros forgás. Állóképesség, tartás, elengedés. Mozgáskoordináció,

		mindegyikbe egy-egy nevet rejtettek. Amelyiket utoljára vitte el a kutya, az mutatta meg a jövendőbelijüket. a fiúk 13 cédulára írták fel a lányneveket, Luca napig egyenként eldobálták, amelyik utolsónak maradt, az lett a menyasszonyjelölt. András napján kezdődtek a disznóvágások, disznótorok. Befejeződtek a mulatozások. **Cél**: Ismerkedjenek meg a párválasztó szokásokkal-játékokkal. **Feladat:** András napi szokások megismerése, párválasztó dalos játékok játszása életkoruknak megfelelő szinten.	lányomnak - Árva Panni húgom - Kinek nincsen párja - Én most kimegyek Sárga könyv: - Csillag Boris	helyes testtartás. Tapsolás, térbeli tájékozódás. Ritmuskészség, egyenletes lüktetés. Köralakítás, körtartás. **Értelmi képességek:** Feladatértés, faladat tartás. Kreativitás, képzelet, fantázia, szabálytudat, téri irányok. Testséma, testtudat, keresztcsatornák, téri irányok, szem-kéz-láb koordináció. **Kommunikációs képességek**: Tiszta, helyes beszéd, artikuláció. Beszédértés, beszédészlelés, beszédritmus. Szókincsbővítés, kifejezőkészség. Mimika, gesztus, érintés, tekintet. **Szociális képességek:** Együttműködés, alkalmazkodás, párválasztás. Konfliktuskezelés, problémamegoldás. Szociális érzékenység, segítőkészség. Kudarctűrő képesség, önuralom, önfegyelem.

TÉL ÖRÖMEI december – január - február				
Karácsonyt megelőző 4 hét	**Advent**	**Tartalom:** A karácsonyi ünnepkör adventtel kezdődik, mely Szent András napját (november 30.) követő vasárnaptól karácsonyig tartó négyhetes időszak, karácsony előkészületi ideje, és az egyházi év kezdete is. Ekkor már véget ért a kisfarsang, nem tartottak lakodalmakat vagy bálokat. A falusi közösségek mindennapjait Krisztus születésére való felkészülés töltötte ki a mindennapos ház körüli munkák mellett. A befelé fordulás, lecsendesedés időszaka volt. **Cél:**		Megjelenő készségek, képességek: *Kommunikációs- verbális* Helyes beszédlégzés Beszéd tisztasága- artikuláció Beszédértés, beszédészlelés *Motoros- nagymozgások* Lépés, járás, futás Gyorsaság Térbeli tájékozódás Köralakítás, körtartás *Értelmi- kognitív* *Gondolkodási műveletek*
December 6.	**Mikulás**	Adventi ünnepkörhöz kapcsolódó hagyományok megismertetése a gyerekekkel életkoruknak megfelelő szinten. **Feladat:** Éljék át a várakozás, készülődés örömét. A jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismertetése a gyermekekkel. Szívesen vegyenek részt az együttes tapasztalatok, élmények szerzésében.	**Mikulás mondókák:** - Rontom, bontom, csontom… - Jani, Mari, Piroska… Eszköz: Dió	Megfigyelőképesség Számfogalom *Szociális- társas kapcsolatok* Együttműködés Közösségtudat Kudarctűrő képesség Közösségtudat Gátlás-oldás Tolerancia Önuralom, önfegyelem Interperszonális kapcsolatok
December 13.	**Luca-nap**		**Luca napja:** *dalok:* - Luca Panna puruckája - Megjöttünk mi reggelre - Hej rege rajta - Luca, luca kitty- kotty *mondóka:* - Fehér alak, boszorkány *játék:* - Boszorka fogó Lucázó (Ünnepek a néphagyományban) Eszköz: Gumi	
December 24.	**Karácsony**		**Karácsony:** *dalok:* - Betlehem városba - Repüljetek angyalok - A szép Szűz Mária - Nagykarácsony éjszakája - Ne féljetek pásztorok *Szentcsaládjárás* *Betlehemezés* *Bölcsőcske* *mondóka:*	

Január	**Új év**	**Tartalom:** Szilveszter pápa emlékünnepének és az év kezdetének szokásai egybemosódnak. Céljuk a következő esztendőre biztosítani az egészséget, termékenységet, bőséget, szerencsét. dologtiltó nap volt. Tilos volt az asszonyoknak elhagyni a házat, viszont férfi látogatása kedvezett a következő évi szerencsének. Az e napi időjárásból jósoltak a következő évi időjárásra. Szerelmi jóslásokra is alkalmas volt ez a nap. Fiúk, legények, férfiak köszönteni jártak, egészséget szerencsét és gazdagságot kívántak.	- Mikor az Úr Jézus világra született Eszköz: Tulipánok, babzsákok **Új év:** *dalok:* - A hajnali harangszónak - Új esztendő, vígság szerző - Hallod- e te háznak ura *mondókák:* - Ma az újesztendő - Adjon Isten minden jót - Ez újév reggelén Eszköz: Korongok	Társas kapcsolatok erősítése, összehangolt munkára, együttműködésre nevelés. Éneklési készség fejlesztése, mondókák lüktetésének érzékeltetése. Szabálytudat erősítése a dalos játékokon keresztül. Térformában haladás, térforma tartása, téri tájékozódásfejlesztése.
Január – február	**Farsang**	**Tartalom:** Vízkeresztkor kezdődik és hamvazó szerdáig tart. Ami a húsvétot megelőző negyven napos böjtkezdete. Ez az időszak a nagy mulatságok, lakodalmak, disznótorok és alakoskodások időszaka volt. Bálokat, mulatságokat rendeztek a különböző korosztályok és társadalmi rétegek számára. Ezeknek fontos szerepe volt a párválasztásban. Farsangkor volt a vénlány- és vénlegény csúfolás is. **Cél:** Ismerjék, éljék át a farsangi szokásokat. **Feladat:** Ismerjenek meg újév köszöntő mondókákat, rigmusokat, dalokat és dalos játékokat, s azokat örömmel játsszák.	**Dalok:** - Elmúlott a rövid farsang - Farsang, farsang - Elmúlott a hosszú farsang - Ez a kislány várja a farsangot - Felülők a sültkrumplinak hátára - Farsang három napjában - Talalaj, talalaj - Hipp, hopp farsang - A, a, a, a farsangi napokban - Boszorka fogó **Mondókák:** - Kívánok most minden jót - A ház leányának - Szegedi polkát én nem járok	

TAVASZI ZSONGÁS *március – április - május*				
Április	**Húsvét**	**Tartalom: Húsvétvasárnap-** Krisztus feltámadásának ünnepe. Véget ér a böjt, a hústól való tartózkodás. Húsvét mozgóünnep, mert kiszámítása a Nap és Hold járásától függ. Ezen a napon szokás volt a húsvéti étel megszentelése. Szokás volt a zöldág járás is. A lányok zöld ágakkal a kezükben végig vonultak, kapuztak a faluban. A zöld ág a tavaszt, a természet megújulását jelképezte. Ilyenkor megint lehetett táncos mulatságokat rendezni, sok helyen húsvéti bált rendeztek. **Húsvéthétfő-** Vízbevető, vízbe hányó hétfőnek is nevezték a locsolás szokása miatt. Locsolóversek, köszöntők is kapcsolódnak a szokáshoz. A locsolással azonos a dunántúli vesszőzés. Ekkor vesszővel ütögették meg a fiúk a lányokat, vagy fordítva.	**Dalok:** - Ma van Húsvét napja - Komatálat hoztam - Ugyan édes komámasszony - Ispiláng, ispiláng **Mondókák:** - Kelj fel párnáidról - Szépen kérem az anyját - Húsvét másodnapján - Komatálat hoztam - Mátka, mátka, mátkálunk - Komatálat hoztam, meg is aranyoztam - Nyitott ajtó, zöld karácsony	Társas kapcsolatok erősítése, összehangolt munkára, együttműködésre nevelés. Éneklési készség fejlesztése, mondókák lüktetésének érzékeltetése. Szabálytudat erősítése a dalosjátékokon keresztül. Térformában haladás, térforma tartása, téri tájékozódásfejlesztése.
Április 24.	**Népviselet napja**	**Tartalom:"** Ezen a napon, amennyiben van, legyen a gyerekeken bármelyik népviselet bármelyik darabja. Felvehető mai modern ruhával együtt is. Lehet ez szoknya, kalap, sarkantyú, mellény, pántlika, vagy keszkenő. **Cél:** „Csatlakozva a Magyar Népviselet Napjához, azt szeretnénk, hogy teljen ez a nap a magyar népviseletek nevében. Mutassuk meg kultúránk ezen kiemelkedő értékét. **Feladat:** „Fogjunk össze, vegyük fel pörgős szoknyánkat, kalapunkat, fonjunk lányainknak szebbnél szebb hajakat pántlikával, öltsünk kopogós cipőt és viseljük büszkén." Ismerjék meg gyermekeink a magyar népviseletet, elsősorban Fejér vármegye (Mezőföld), Székesfehérvár viseletét. https://www.facebook.com/events/1034078338346598/	**Dalanyag, dalos játékok:** - Gólya, gólya, gilice - Gólyát látok - Cserebogár - Katica bogárka - Fehér liliomszál - Gólya, gólya gilice - Gólyát látok - Bársony ibolyácska - Kis Komárom - Zöld erdőben - Hej, szénája - Járom, járom - Hol jársz, hová mész - Elvesztettem zsebkendőmet - Hej, tulipán - Csillag Boris - Ajtó, ablak nyitva van - Icike-picike - Náni, náni - Jöjj el, által jöjj el - Kerek udvar, kicsi ház **Mondókák, rigmusok:**	Motoros képességek: forgás, lépés, járás, mozgás-koorináció, tartásjavítás, lateralitás, ritmuskészség, egyenletes lüktetés, fogás, megtartás, elengedés Értelmi képességek-gondolkodás: fogalomismeret, analízis-szintézis, megfigyelőképesség, csoportosítás, problémamegoldó készség Értelmi képességek-pszichikus funkciók: koncentráció, figyelem, feladatérés, emlékezet, fantázia, szabálytudat, szabálytartás, kreativitás Érzékszervi funkciók: testséma, testtudat, auditív percepció, keresztcsatornák, téri irányok, időérzékelés, szem – kéz - láb koordináció

			- Egyszer, egy időben - Eb házánál, gólyafészek - Ekete, pekete - Kipp, kopp, kalapács - Egy, kettő - Csiteri, csüöri - Hosszúszárú galuska - Áspis, kerekes **Eszközök:** ugróiskolák, gumizás, tulipánok, babzsákok, ugrókötelek	Kommunikációs készségek: aktív szókincs bővítés, helyes beszédlégzés, beszéd tisztaság, beszédritmus, kifejezőkészség, nyelvhelyesség, mimika, gesztus, érintés, tekintet, testtartás, utánzás. Szociális képességek-társas kapcsolatok: együttműködés, közösségtudat, szokásalakítás, tolerancia, konfliktus kezelés, interperszonális kapcsolatok, szervezőképesség, kudarctűrés, szociális érzékenység, segítőkészség. Ugrás készség szintre emelés, kreativitás fejlesztése, képi gondolkodás megjelenítése, szabályrendszer megismerése, alkalmazásának képessége, önálló szabályrendszer felállításának képessége. Helyzetfelismerés, figyelem, zene megjelenésének befogadása, önfegyelem, figyelem, ugrás készség szintre emelése. Koordináció fejlesztése, eszközhasználat megismerése, az ugrás készség szintre emelése, tudatos ugrás képességének fejlesztése.
Május – június	**Pünkösd – Zöldfarsang – Húsvétot követő**	**Tartalom: A pünkösdi ünnepkör Áldozócsütörtök** A húsvétot követő negyvenedik nap áldozócsütörtök, Krisztus mennybemenetelének napja. Neve onnan ered, hogy az évi egyszeri áldozás határidejéül az egyház ezt a	**Dalanyag, dalos játékok:** - Mi van ma? - Jöjj átul, jöjj átul - A pünkösdi rózsa - Ácintos, pácintos	Helyzetfelismerés, mozgás, ének összehangolása, kapuzós forma megismerése.

	negyvenedik nap	napot szabta. Sok helyen ez a gyerekek elsőáldozásának napja is. **Mit ünneplünk Pünkösdkor?** A keresztény egyházi ünnep története a következő: Krisztus mennybemenetele után, az ötvenedik napon az apostolok összegyűltek, majd hatalmas zúgás, szélvihar támadt, s a szentlélek lángnyelvek alakjában leszállt a tanítványokra. "És mikor a pünkösd napja eljött, mindnyájan egy akarattal együtt valának. És lőn nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése, és eltelé az egész házat, ahol ülnek vala. És megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek, és üle mindenikre azok közül. És megtelének mindnyájan Szent Szellemmel, és kezdének szólni más nyelveken, amint a Szellem adta nékik szólniuk." (Csel 2:1–4) Ekkor Péter prédikálni kezdett, beszédére sokan figyeltek, követték, megalakultak az első keresztény gyülekezetek. Pünkösd tehát az egyház születésnapja is. **Pünkösdi népszokások** Magyarországon csak úgy mint Európa számos országában a Pünkösd ünneplésében keverednek a keresztény illetve az ősi pogány, ókori (római) elemek. A népszokásokban elsősorban a termékenység, a nász ünnepe, és ezek szimbolikus megjelenítése dominál. A Római birodalomban május hónap folyamán tartották az ún. Florália ünnepeket. Flóra istennő a római mitológiában a növények, virágok istennője. Pünkösd ünneplésében ma is fontos szerepet játszanak a virágok, elsősorban természetesen a pünkösdi rózsa, a rózsa, a jázmin és a bodza. **Pünkösdikirály-választás** A pünkösdi királyt a legények közül választják ügyességi versenyeken. Európa nagy részén a középkor óta élő szokás, gyakoriak a lovas versenyek, különféle ügyességi próbák, küzdelmek. Magyarországon a XVI. századtól kezdve vannak írásos nyomai a hagyománynak. A pünkösdi király megválasztása után egy évig	- Ispiláng - Én kicsike vagyok - Szedem szép virágom - Nyisd ki Isten kiskapudat - Boldog asszony - Szabad péntek - Lánc, lánc - Bújj, bújj zöldág - Újhold, fényes nap **Mondókák, rigmusok:** **Pünkösdölés** "Elhozta az Isten piros pünkösd napját, Mink is meghoztuk a királykisasszonykát, Nem anyától lettem, rózsafán termettem, Piros pünkösd napján hajnalban születtem." „Nyisd ki Isten kis kapudat, Hadd láthassam szép napodat, Süss fel Nap, fényes Nap, Kertek alatt az állatkák Meg ne fagyjanak!" „Bor, búza és gyümölcs bővetekben legyen, Házatok békesség, reménység, egészség, Szerencse kísérje, szívemből kívánom!" **Eszközök:** ugróiskolák, gumizás	Társas viszonyban jelenjék meg a csoportos és párban történő forgás. Kör megtartásának képessége, saját tengely körüli forgás, helyzetfelismerés képessége. Éneklési képesség, sorzárlat felismerésének fejlesztése. dallam lüktetésének értelmezése, irányváltás alkalmazása, páros viszonyban együtt mozgás fejlesztése. Ismert mozgásanyag és a zene összehangolása, a mozgásanyag zenére történő megjelenítése. Térérzék, egymáshoz és középponthoz való igazodás. Memória fejlesztés, szöveg lüktetésének felismerése, lüktetés és mozgás összekapcsolása. **Kommunikációs készségek:** aktív szókincs bővítés, helyes beszédlégzés, beszéd tisztaság, beszédhallás, beszédritmus, aktív és passzív szókincs, kifejezőkészség, nyelvhelyesség, hangerő, hanglejtés, hangsúlymimika, gesztus, érintés, tekintet, testtartás, utánzás. Ugrás készség szintre emelés, kreativitás fejlesztése, képi gondolkodás megjelenítése, szabályrendszer megismerése, alkalmazásának

		"uralkodott", azaz ő parancsolt a többi legénynek, az ivóban ingyen ihatott, minden lakodalomra, mulatságra meghívták. **Népviseletbe öltözve zöldág** (melyre pünkösdi rózsa van kötve) körbe vitele az óvoda udvarán, melyet egy hangszer zenéje mellett indítanak útra, majd énekszóval kísérik. **Cél:** Ismerkedjenek meg a gyermekek, életkoruknak megfelelő szinten a Pünkösdi ünnep hagyományaival. **Feladat:** Ismerjenek meg népi rigmusokat, népi dalos játékokat. A nagyobbak legyenek képesek pünkösdölő játékfüzér, játék eljátszására. Örömmel éljék át az ünnep szépségeit.	**Virágra ugráló játékok:**	képessége, önálló szabályrendszer felállításának képessége. Helyzetfelismerés, figyelem, zene megjelenésének befogadása, önfegyelem, figyelem, ugrás készség szintre emelése. Koordináció fejlesztése, eszközhasználat megismerése, az ugrás készség szintre emelése, tudatos ugrás képességének fejlesztése.
Június 21.	**Szent Iván éj**	**Tartalom: Szent Iván éjszakájának**, más néven **nyárközép éjszakájának** a június 23-áról 24-ére virradó éjszakát nevezik. A sötétség az elmúlást, a fény pedig a megújulást jelentette, ezért ezen a napon az emberek nagy tüzeket raktak, hogy elűzzék a sötétséget; ekkor kezdődik a csillagászati nyár is. A nyárközépi tűzgyújtás a megtisztulást az újjászületést jelképezte. Ehhez a naphoz, a tűzhöz kapcsolódó népszokások voltak például, hogy éjjel hatalmas örömtüzeket gyújtottak, amelyeket körbetáncoltak, égő faágakkal megkerülték a szántóföldeket a jövendő bő termés reményében vagy lángoló kereket gurítottak alá a dombokon. **Cél:** Ismerjék meg az ünnep mondanivalóját, a hozzá tartozó dalokat, játékokat, rigmusokat játsszák szívesen. **Feladat:** A tűz körüli együttes táncolás fejlessze közösségi érzésüket, társas kapcsolataikat. Érezzék, hogy a jókívánságok ereje pozitív hatással van társaikra, saját magukra.	**Dalanyag, dalos játékok:** - Tüzet viszek - Megraktuk, megraktuk - Ég a tűz szentiváni tűz - No, ti apró diákok	**Motoros képességek**: forgás, lépés, járás, mozgás-koorináció, tartásjavítás, lateralitás, ritmuskészség, egyenletes lüktetés, fogás, megtartás, elengedés **Érzékszervi funkciók:** testséma, testtudat, auditív percepció, keresztcsatornák, téri irányok, időérzékelés, szem-kéz-láb koordináció. **Társas** viszonyban jelenjék meg a csoportos és párban történő forgás. **Kör megtartásának** képessége, saját tengely körüli forgás, helyzetfelismerés képessége. **Éneklési képesség**, sorzárlat felismerésének fejlesztése. dallam lüktetésének értelmezése, irányváltás alkalmazása, páros viszonyban együtt mozgás fejlesztése. Ismert mozgásanyag és a zene összehangolása, a mozgásanyag zenére történő megjelenítése.

				Térérzék, egymáshoz és középponthoz való igazodás.
			Mondókák, rigmusok: - Tüzet viszek, lángot viszek - „Tyüzet megrakájuk, négyszögre rakájuk. Egyik szögin űnek szíp öregasszonyok, A másikon űnek szíp öreg emberek, Harmagyikon űnek szíp hajadon lányok, Negyediken űnek szíp ifjú leginyek." - Tűzugrálás közben ezt kiáltották: "Kezem, lábam ki ne törjön, minden csontom összeforrjon!" Egymást így biztatták: „Ne félj pajtás, ugord át, nem süti meg a pofád!" **Eszközök:** piros tulipánok, babzsákok, gumik átugrás előkészítése	**Kommunikációs készségek:** aktív szókincs bővítés, helyes beszédlégzés, beszéd tisztaság, beszédritmus, kifejezőkészség, nyelvhelyesség, mimika, gesztus, érintés, tekintet, testtartás, utánzás. **Szociális képességek-társas kapcsolatok:** együttműködés, közösségtudat, szokásalakítás, tolerancia, konfliktus kezelés, interperszonális kapcsolatok, szervezőképesség, kudarctűrés, szociális érzékenység, segítőkészség. Ugrás készség szintre emelés, kreativitás fejlesztése, képi gondolkodás megjelenítése, szabályrendszer megismerése, alkalmazásának képessége, önálló szabályrendszer felállításának képessége. Helyzetfelismerés, figyelem, zene megjelenésének befogadása, önfegyelem, figyelem, ugrás készség szintre emelése. Koordináció fejlesztése, eszközhasználat megismerése, tudatos ugrás képességének fejlesztése.